

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Katedra antropologie a zdravovědy

Bakalářská práce

Simona Zelinková

Sociálně zdravotní práce se zaměřením na vzdělávání

Analýza volnočasových aktivit žáků 1. stupně základních
škol v Třebíči

Olomouc 2013 vedoucí práce: Mgr. Jana Majerová

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jsem pouze uvedenou literaturu.

V Třebíči dne 11. 06. 2013

Simona Zelinková

Děkuji Mgr. Janě Majerové za cenné rady a odbornou pomoc při vedení bakalářské práce a své rodině za trpělivost. Dále děkuji ředitelům, pedagogům a žákům základních škol v Třebíči, MŠ a ZŠ Na Kopcích, ZŠ Václavské náměstí Horka – Domky Třebíč a ZŠ T. G. Masaryka Třebíč za ochotu a spolupráci při výzkumném šetření pro tuto bakalářskou práci.

OBSAH

ÚVOD	5
1 CÍLE A ÚKOLY PRÁCE	7
2 TEORETICKÉ POZNATKY	8
2.1 Obecná charakteristika dětí mladšího školního věku	8
2.1.1 Fyzický vývoj	9
2.1.2 Psychický vývoj	10
2.1.3 Sociální vývoj	13
2.1.4 Vhodná pohybová aktivita	14
2.2 Rodina a její vliv na využívání volného času	16
2.3 Škola a její vliv na využívání volného času	18
2.3.1 Družina	20
2.4 Volný čas	21
2.5 Dětské čtenářství	24
2.6 Média	25
2.7 Legislativa	27
2.8 Vybrané základní školy	28
3 Metodika práce	30
3.1 Charakteristika výzkumného souboru	30
3.2 Organizace výzkumu	31
3.3 Metoda sběru dat	31
3.4 Zpracování získaných dat	32
4 Výsledky a diskuse	33
ZÁVĚR	
SOUHRN	
SUMMARY	
REFERENČNÍ SEZNAM	
SEZNAM ZKRATEK	
SEZNAM TABULEK	
SEZNAM GRAFŮ	
SEZNAM PŘÍLOH	
ANOTACE	

ÚVOD

Využití volného času odráží způsob našeho života, část životní cesty, kterou si vybereme. Obecně je volný čas časem, zbývajícím po vykonané práci, je to bohatství, které můžeme využít podle svého. Způsob, jakým dokážeme vědomě trávit volný čas, jsme získali už v dětství. Tam se tvoří základy naší volnočasové aktivity v dospělosti. V jiném věku již nemá jedinec tolik volného času jako v tomto období, aby se mohl věnovat různým zájmům a rozvíjet tak svůj potenciál. Nejdůležitějším faktorem, ovlivňujícím výběr volnočasových aktivit dětí, je rodina, po ní následuje škola, zájmy rodičů, vrstevnické skupiny a v neposlední řadě média. Ty všechny fungují jako formující vlivy a umožňují zdárnou socializaci dítěte a utváření jeho životních postojů a názorů. Právě dětství a později i dospívání jsou nejdůležitějším obdobím lidského života pro formování návyků, zdravého životního stylu, přístupu k fyzické aktivitě, učení apod. (Kučera, Kolář a kol, 2011).

Náplň volného času je rozsáhlá oblast. Obsahuje širokou škálu aktivit, možností a činností. Dobré podmínky využití volného času nabízejí různá sdružení a organizace. Rozvíjejí talent, morální hodnoty, učí práci v kolektivu dětí a jsou rovněž prevencí sociálně patologických jevů.

Cílem bakalářské práce je popis problematiky volného času dětí mladšího školního věku a všech vlivů, a aspektů, které s ním souvisí, a dále realizace výzkumného šetření, které se zabývá volným časem dětí mladšího školního věku. Teoretická část práce popisuje období mladšího školního věku z hlediska vývojové psychologie. Tedy psychologické, sociální a fyziologické aspekty této vývojové etapy a význam vhodné pohybové aktivity pro děti. Další kapitoly se pak zaměřují na rodinu, školu a volný čas. Rodina a škola jsou zde vnímány jako nejdůležitější faktory, ovlivňující výslednou podobu životního stylu dítěte. V této souvislosti je zmíněna i spolupráce rodiny a školy, která, pokud je nastavena správným směrem, může být významným činitelem při utváření životního stylu dítěte. V obecné rovině je zde charakterizován volný čas. Teoretická část práce také zmiňuje fenomén médií, která v posledních letech životní styl dětí značně přetvářejí. Především vliv televize, počítačů a internetu je v současné době obrovský a dětem poskytuje nové možnosti, mnoho nových poznatků, rychlejší komunikaci, ale též pasivní způsob trávení volného času, riziko zneužití a získávání závadných podnětů a kontaktů a též absenci pohybových aktivit a jiných alternativ k trávení volného času.

Praktická část práce spočívá v realizaci výzkumného šetření, které zjišťuje životní styl dětí mladšího školního věku a způsob trávení volného času. Zaměřuje se především na skutečnost, zda děti navštěvují školní družinu a v rámci ní pak zájmové kroužky organizované školou nebo nezávisle na nabídce školy. Pozornost je též kladena na význam médií v životě dětí. Tedy kolik času přibližně tráví před televizí a u počítače. Výzkumné šetření také zjišťuje, zda děti z výzkumného souboru rády čtou, a jak často. Výzkum byl realizován prostřednictvím dotazníku, který byl rozdán v celkem třech základních školách v Třebíči.

1 CÍLE A ÚKOLY PRÁCE

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zmapovat využití volného času dětí mladšího školního věku ve městě Třebíči. Dalším bylo zjištění, zda děti navštěvují zájmové kroužky ve škole či mimo školu, druhy navštěvovaných kroužků a čas věnovaný sportovním kroužkům. Bylo provedeno srovnání chlapců a dívek.

Dílčí úkoly:

- 1) Zjistit, zda děti mají možnost pohybových aktivit během přestávek ve škole.
- 2) Zjistit, kolik času tráví děti denně před televizí nebo počítačem.
- 3) Zjistit, zda děti čtou knížky a jak často.
- 4) Zjistit, jaká je nabídka zájmových kroužků v družinách a ve městě Třebíči

2 TEORETICKÉ POZNATKY

2.1 Obecná charakteristika dětí mladšího školního věku

Na jednotlivé fáze vývoje lidského života lze nahlížet z více stran. Každá má současně tvář biologickou, psychologickou i sociální. Tyto složky nelze oddělovat. Věk dětí na 1. stupni základních škol, čili mladší školní věk, můžeme funkčně rozdělit na dvě období a to věk od šesti do osmi let a od devíti do jedenácti let. V této vývojové fázi se neuskutečňují žádné převratné změny. Vše se rozvíjí plynule, bez velkých vývojových skoků. Hlavním úkolem této vývojové fáze je zvládnutí školní docházky (Říčan, 2004).

Toto období nejlépe charakterizuje již Aristoteles ve starém Řecku, žák Platóna, který usuzoval, že převládající činností dětí v tomto věku, by měl být pohyb a vše, co se pohybu týká. Tvrdil totiž, že každý člověk má tři druhy duše, které postupem života musí formovat a rozvíjet. Základní a první částí je duše rostlinná, obsahující zatím nikoliv rozum, ale neustálý pohyb. Výchova a hlavní činnost dětí do 8 let by měla být nejvíce ovlivňována tělesnou výchovou. Později, zhruba v 9 letech, již začíná u dětí převládat živočišná část duše, která je specifická svou touhou po poznávání a po učení. Hlavním předmětem výchovy by tedy ve věku 9 - 12 let, měla být mravní výchova a pečlivé vzdělávání. Převažující činností dítěte tedy přirozeně začíná být učení, nikoliv hra. Dítě se má připravit na rozvíjení své poslední části duše, tedy na část rozumnou, která při dobré výchově a vzdělávání, může člověku přinést dokonce i dokonalost (Aristoteles, 1999).

Dítě v mladším školním věku rozšiřuje a zdokonaluje to, co již zná. Je to realista, který, pomalu přesouvá svůj zájem na faktické informace - média, dějepis, zeměpis, encyklopedie, technické a naučné knížky. Rádo se vydává za poznáním. Jeho myšlení je už názorné a konkrétní, probíhá v představách, je popisné a vcelku jednoduché. Protože si dítě ještě neumí poradit se vším, stále používá fantazii. Většina dětí mladšího školního věku jsou extroverti, mají otevřenou, přátelskou osobnost a hodně zájmů. Dobrý prospěch ve škole poukazuje na příznivý psychický vývoj. Naopak špatný prospěch svědčí o tom, že se vyskytuje problém – buď v inteligenci dítěte, v jeho motivaci, v rodině či má zdravotní potíže (Říčan, 2005).

Důležitým pro vývoj dítěte je zájmová činnost, rovněž i postavení mezi spolužáky ve škole i mezi dětmi mimo školu. Zpočátku bezmezně věří tomu, co mu rodiče, učitelé, trenéři sdělí, později již kriticky srovnává informace z různých zdrojů a získává tak svůj vlastní názor. Pro dítě je dobré, pokud rodiče podporují rozvoj vlastního myšlení tím, že mu umožní samostatnost úměrnou jeho věku, aby mohlo řešit běžné situace. Během první a druhé třídy se naučí psát, číst a počítat. Pokud zvládne techniku čtení dobře, začíná si číst pro sebe a pro radost. Dítě přestává být závislé na rodičích. V šesti letech rozlišuje mezi tím, co říká a co si myslí. Dítě mladšího školního věku již lépe kontroluje své chování a dokáže se řídit jednoduchými pravidly i bez přítomnosti dospělých. S větší vyspělostí je dítě schopné konat i činnosti méně příjemné, po delší dobu. Rozvíjí se vůle a zodpovědnost. Dítě v tomto věku by se mělo naučit soustředit na učení a umět vynaložit určité úsilí (Vágnerová, 2001).

2.1.1 Fyzický vývoj

Počátek období mladšího školního věku je období první vytáhlosti. Končí dětská baculatost, dítě působí štíhle a protáhle. Poměr hlavy k tělu se zmenšuje. V tomto období je pomalá intenzita růstu, která je ukončena pubertou. Každým rokem vyroste dítě asi o 5 cm a hmotnost se zvětší průměrně o 3 kg, chlapci jsou až do deseti let stále větší a těžší než dívky (Machová, 2008). Výšku a váhu uvádí tabulka 1.

Tabulka 1. Tělesný růst

Věk	Chlapci		Dívky	
	Výška	Váha	Výška	Váha
7	128,4	27,0	127,1	26,3
8	133,9	30,4	132,8	29,5
9	138,9	33,6	138,4	32,7
10	144,3	37,5	144,6	37,3
11	149,7	41,3	151,0	41,8

Zdroj: CAV, 2001

Doporučený příjem živin je u dětí mezi 7. a 10. rokem je 9000 kJ. U těchto dětí je 50 % energie spotřebována na bazální metabolismus, 12% na růst, 25% na fyzickou aktivitu a asi 8 % jsou ztráty. Potřeba tekutin je 1880 – 2000 ml/den u šestiletých dětí, u desetiletých je to již 2000 – 2500 ml/den (www.vyzivadeti.cz).

Dočasný chrup se mění za trvalý. První stoličky se objevují mezi 5. a 7. rokem, řezáky mezi 6 a 8. rokem a zuby třenové mezi 9. a 12. rokem. Špičáky přichází v období 10 – 13 let. Dívky mají obvykle trvalé zuby dříve než chlapci. Osifikace kostí stále pokračuje, mnoho kostí je nadále chrupavčitých. Také zde je osifikace jednotlivých kostí dřívejší u dívek než u chlapců (Volf, Volfová, 2011).

Mohou vznikat různé deformace z jednostranného zatížení (dlouhé vysedávání ve škole, před televizní obrazovkou). Svalová hmota stále narůstá a je u dívek a chlapců přibližně stejná. Síla a vytrvalost se zvětšuje. Dítě je plné energie, a proto je velmi důležitý aktivní pohyb. Zdokonaluje se dovednosti hrubé i jemné motoriky. Pohyby jsou stále přesnější, rychlejší, lépe koordinované. Dítě dokáže běhat do schodů, vydrží stát na pravé i levé noze a chytne i malé míče. Dívky v tomto období dokážou mnohem lépe a ekonomičtěji využívat svou sílu, chlapci prokazují lepší výsledky ve vytrvalosti, avšak nejde jim příliš motorické učení a napodobování předvedených pohybů. Zároveň se zlepšuje se součinnost oka a ruky, což je zvláště důležité především při psaní. Mozek v této době stále zvětšuje, kolem desíti let se však růst zpomalí a až do věku jednadvaceti let se budou stále zdokonalovat jeho spojení (Houštěk, 1990, Říčan, 2004).

2.1.2 Psychický vývoj

Rozdělme si mladší školní věk na dvě období na 6 – 9 let a 10 – 11, neboť existuje odlišnost mezi začátkem školní docházky a vyspělejšími školáky. Věk mezi šesti a devíti léty je obdobím přechodným. Doznívá doba předškolní, dítě si pozvolna adaptuje na školu, ale je stále nestálé. Hlavní činností dítěte začíná být učení, nikoliv hra. V průběhu prvních let školní docházky se zlepšuje vnímání (především zrakové a sluchové), děti jsou pečlivější, systematictější a zároveň flexibilnější, pozitivně se zde projevuje i zlepšení koncentrace, které závisí na dozrávání CNS. Školsky zralé děti jsou schopné vnímat komplexně a neulpívat na jednom detailu nebo globálním pohledu (Vágnerová, 2001).

Děti dokáží rozložit celek na části, chápat vztahy mezi těmito částmi a zase je složit do jednoho celku. Školák je realista, který uvažuje nad tím, co již zná. Piaget nazývá toto období fází konkrétních logických operací, které se projevuje chápáním různých souvislostí a vztahů (Piaget, 2007). Malý školák vychází ve svých úvahách nejraději ze své vlastní zkušenosti a dává přednost takovému způsobu poznávání, kdy se sám může přesvědčit o pravdivosti prezentovaných informací (Piaget, 2007, Vágnerová, 2001).

Prodlužuje se doba, po kterou dítě udrží pozornost, avšak míra soustředění různě kolísá. Do deseti let se děti naučí uvažovat pomaleji a přesněji. Uvědomí si, že zbrkle dojdou leda k nesprávnému výsledku a budou za něj špatně hodnoceny. Takže se snaží pracovat pečlivěji. Dítě pozná pravou a levou ruku, začíná číst, psát a počítat. Začíná rozumět pojmům času – dnes, zítra, včera. Zpočátku tohoto období převládá paměť mechanická. Pozornost udrží 7 – 10 minut. V sedmi letech si zapamatuje průměru 5 čísel jdoucích za sebou. Řeč je ovlivněna značnými individuálními rozdíly. Odlišnost vývoje verbálních schopností může souviset s určitými individuálními vlohami a nemusí být patologickým příznakem. Ve školním věku roste výrazně slovní zásoba, roste délka a složitost slov. Obecně má dítě v mladším školním věku slovní zásobu asi 18 000 slov (Langmeier, 1991, Vágnerová, 2000).

Myšlení je zásadní, zpočátku konkrétní a situační. V tomto období se prohlubují city a zároveň se dítě citové lépe ovládá. Dítě je schopno respektovat to, co chtějí druhí. Rozvíjí vědomí svého „já“. Všimají si vztahů mezi lidmi. Zajímají se o své učitele, družinářky, ale i sousedy a přátele svých rodičů. Dítě již dokáže akceptovat to, že jiní lidé mohou vidět určitou situaci jinak než ono samo. Někdy nedokáže odhadnout obtížnost úkoly a přetrvávají nepřiměřené očekávání vlastních možností. V osmém roce vzniká kresba jako záměrný tvořivý proces. Je jednak zdrojem hry, jednak rozvíjí motorickou zručnost a představivost. Děti na začátku školní docházky stále ještě věří nadpřirozeným jevům a splývají jim hranice mezi skutečností a vlastní fantazií. Pořád rádi čtou pohádky (Vágnerová, 2000).

Ve věku 10 – 11 let se školák hodnotí přiměřeně, už si uvědomuje, jaké jsou jeho přednosti, nedostatky, co musí ve škole udělat, aby ve škole prospíval. Desetiletí školáci chápou záměrnost učení. Ví, že je lepší učivo pochopit, než se jej učit nazpaměť. Pozornost udrží již 10 – 15 minut. Rozeznají podstatné od nepodstatného a z každého předmětu si

dokáží vybrat to zásadní a důležité. Paměť logická nabývá převahy nad mechanickou, zapamatují si v průměru 6 čísel: pamatuje si více, neboť má i více zkušeností. Vzniká dlouhodobý záměr zapamatování, který umí využít. Schopnost vybavit si v paměti dřívější vjemy – „představivost“ – dosahuje v tomto věku vrcholu. (Langmaier, 1991, Vágnerová, 2001).

Mezi 10. – 11. rokem začíná abstraktně – logické myšlení. Dítě nepřenáší již lidské vlastnosti na neživé bytosti. Školák stále ještě nedovede přenést zkušenost z jedné oblasti do druhé, nedokáže ji zobecnit. Koncem období nastává vlivem hormonálních změn organismu citová rozkolísanost (změny nálad, mrzutost, plačtivost) V závislosti s tím dochází i ke změnám pozornosti – roztržitost v důsledku zvýšené vnitřní tenze (toto lze regulovat vhodnou aktivitou dítěte). Je charakteristické, že u dětí z rozvádějících se nebo už rozvedených rodin bylo nejvíce nepříznivých reakcí u dětí ve věku deseti – jedenácti let. Je to tedy věk mimořádně citlivý na rodinné konflikty a otřesy (Vágnerová, 2000).

V tomto věku se již dokáží postarat o mladší sourozence. V této vývojové fázi se projevuje také touha po vlastním zvířeti. Se zvířaty si děti nejenom hrají, ale dokáží se o ně postarat. O tomto věku se říká, že je dobou maximální „extra-verze“. Dítě se ještě neobírá svými vlastními prožitky a citovými problémy, jak je to typické pro dobu puberty, ale že žije v neproblematickém světě věcí a dějů. Příroda, technika, sport mají nyní velkou přitažlivost a mnohé děti dovedou předmětům svého zájmu věnovat tolik péle a pozornosti, že se v daném oboru stanou docela solidními odborníky. Je pravda, že tento „odborný“ zájem není vždy ve shodě se školními požadavky a osnovami, ale rozhodně to nijak neubírá na ceně cílevědomému úsilí a snaze, kterou dovede dítě v tomto věku už vyvinout. Typické je i sbírání různých věcí, např. hraček, známek. Dobře se orientuje v krátkých časových úsecích, naučí se rozlišovat hodiny, dny v týdnu i příslovce času. Také jeho řeč se vyvíjí. V tomto věku má již dítě mít dobrou slovní zásobu, zvládat používat všechny slovní druhy, umět se dobře dorozumět, komunikovat, dokázat vyjádřit a uspořádat myšlenky, vyprávět a popisovat (Trpišovská, 2005).

2.1.3 Sociální vývoj

Nejdůležitější změnou v životě 6 – 7 letého dítěte je nástup do školy. Tato událost se může stát i traumatem, pokud není dítě dostatečně připravené. Vše je pro dítě nové. Povinná školní práce i hra, zájmové činnosti, nová sociální role, musí poslouchat někoho jiného než rodiče, musí se začlenit do nového prostředí, vycházet s ostatními, vydržet sedět apod. První vztahy se utváří hlavně podle místa, s kým sedí, blízko koho bydlí, s kým chodí do kroužku, až později podle společných zájmů a podobných povah. Základními sociálními činiteli pro děti v tomto věku patří na prvním místě stále rodina, následuje škola a také již vrstevníci či zájmová skupina. Socializací rozumíme celoživotní proces začleňování do kolektivu. Většinou se jedná o úmyslný vliv rodiny, ale také ostatních dospělých, působení filmů a reklam (Havlík, Kořa, 2011).

Rodina je přirozenou sférou pro socializaci. V rodině se dítě rozvíjí v osobnost, přetváří se a vyvíjí. Kvalita a kvantita pozornosti, kterou rodina dítěti věnuje je rozhodujícím činitelem pro rozvoj jeho schopností. Dopad rodiny je mimořádný i na utváření vlastního já, na sebedůvěru a kladné sebehodnocení. V rodině získává zároveň důvěru k ostatnímu světu.

Škola je vedle rodiny další socializační činitel, který se významně podílí na vývoji dítěte. Škola svými cíli klade na dítě od samého počátku školní docházky zcela nové požadavky. Vyžaduje plnění nejen úkolů výkonových, ale také osvojování si nový způsobů chování vyplývajících z role žáka (Gillernová, Krejčová, 2012).

Vrstevnická skupina je dalším významným socializačním činitelem. Je to zpravidla menší sociální skupina. Členové této skupiny jsou si věkově blízcí a proto zároveň velmi stejnorodí. Vrstevníci začínají vývoj dítěte už od předškolního věku, jejich vliv postupně zesiluje, ale zvláštního významu nabývá až v období dospívání. Pravidla dětské skupiny postupně nabývají na závažnosti a dítě považuje za důležité, aby bylo druhými respektováno. Vrstevnická skupina učí dítě spolupráci, kamarádství a solidaritě. Skupiny chlapců a dívek jsou si však v této vývojové fázi nejvíce vzdálené. Právě v tomto věku se vytváří tzv. mužská a ženská identita. Dítě má zpravidla dva až tři kamarády stejného pohlaví a věku. Autoritu rodičů, učitele, trenéry však zatím plně respektuje. Na dítě také působí hromadné sdělovací prostředky. Nejvýraznější v tomto směru jsou hudební

a vizuální nosiče, televize, internet. Dítě v mladším školním věku si postupně utváří morální postoje, vyvíjí se u něj sebekontrola a přebírá větší zodpovědnost za vlastní činnost (Havlík, Koťa, 2011).

2.1.4 Vhodná pohybová aktivita

Chlapci a dívky jsou v této vývojové fázi zpravidla ve velmi dobré tělesné a zdravotní kondici. Dosahují také velké výkonnosti. Je důležité, aby čas, který stráví sezením ve školních lavicích a doma při přípravě domácích úkolů vyvážíly přiměřeným pohybem (Kohoutek, 2004). Ve všední den školáci měli trávit venku alespoň 2 - 4 hodiny, ve volných dnech by měli prakticky celý den na hřišti, na zahradě, u vody nebo na procházce v přírodě. Hlavní náplní těchto hodin by měly být hry, prostná, přiměřené cvičení na náradí, sportovní disciplíny, plavání. Zvláště cenný je pobyt ve volné přírodě - turistika, táboření apod. (Houštěk, 1990).

Důležitost rozvíjení motoriky je nejvyšší pro chlapce právě mezi 9 – 11 lety. Upozorňují na sebe právě sportovními výkony, obratností a zdatností. U dívek je to spíše otázka tělesného zjevu, ale i u nich je v tomto věku vysoká potřeba pohybu. Nejdůležitější je rozmanitost. Z hlediska pohybového vývoje je tato věková kategorie charakterizována vysokou a spontánní pohybovou aktivitou. Nové pohybové dovednosti jsou lehce a rychle zvládnuty, ale mohou mít malou trvalost, při méně častém opakování jsou opět rychle zapomenuty. Charakteristické rysy dětské motoriky jsou v tom, že postrádá úspornost pohybu, která se projevuje u dospělých. Rozdíly v rozvoji motoriky u osmiletých a dvanáctiletých dětí jsou značné, zvláště v období mezi osmi až deseti a deseti až dvanácti lety, které je možné označit jako etapy dobrou charakteristikou kvality pohybů. Období deseti až dvanácti let je považováno za nejprůběžnější věk pro motorický vývoj. Je charakteristický právě rychlým učením nových pohybů (Perič, 2004).

V tomto období by děti měly začít pravidelně navštěvovat sportovní oddíly. Velmi vhodným sportem je plavání, protože podporuje nejen kondici, ale i vytrvalost, a co je v tomto období velmi důležité, zlepšuje i tvar a kvalitu postavy. Dobré jsou také typy cvičení jako dětský taneční aerobiky, taneční skupiny, florbal, bruslení atd. Je třeba se soustředit na zlepšování obratnosti, rychlosti, silové vytrvalosti a dynamiky (www.vyzivadeti.cz).

U dětí v mladším školním věku bychom tedy měli především a hlavně rozvíjet:

- **Akční a reakční rychlost** – štafetové sprinty s nejrůznějšími úkoly (např. obíhat něco, sedat si, běžet po čtyřech, hledat po odstartování předměty v prostoru, apod.).

- **Dynamickou sílu** – hody a skoky do výšky i dálky, slouží pro posílení horních a dolních končetin, působí na koordinaci pohybů, ideální zakomponování do hry.

- **Koordinaci** – např. molekuly nebo tvorba písmen z těl, překážkové dráhy a celkové skloubení více činností naráz.

- **Flexibilitu** – taktéž překážkové dráhy, statické zvyšování kloubní pohyblivosti.

Obecně samozřejmě platí, že pokud naučíme dítě aktivně trávit svůj volný čas, vytvořit si kladný přístup ke sportu, správně a zdravě se stravovat, pak je velká pravděpodobnost, že si to zapamatují a budou se tímto způsobem chovat i nadále (Kučera, Kolář a kol., 2011).

Na základě úspěšných projektů a strategií vznikla tato doporučení (Centers for Disease Control and Prevention, 1997):

- Nabádat rodiče k omezování „sedavého“ způsobu trávení volného času.

- Maximalizovat počet hodin tělesné výchovy a rozšířit nabídku pohybových aktivit tak, aby se staly základní pohybové dovednosti součástí každodenního života dítěte.

- Podporovat školy, komunální organizace a vládní sportovní a volnočasové sektory, aby kladly větší důraz na participaci dětí na pohybové aktivitě.

- Zlepšit urbanistické plánování tak, aby byly města a vesnice bezpečné pro chodce a cyklisty, zejména co se týká dopravy do škol a zaměstnání.

- Zlepšit vztah mezi školou a komunitou.

Dát vzniknout u dětí vztahu ke smysluplnému využití volného času a ke sportu je především úkolem rodiny. O významu pohybu v životě není potřeba pochybovat. Neaktivní dětství se spojuje se sedavým způsobem života v dospělosti a s jeho riziky.

2.2 Rodina a její vliv na využívání volného času

Rodina je základní společenská jednotka, je výtvozem společnosti a odráží některou z jejích dřívějších funkcí a jiné funkce zatím ztratily nebo získaly na důležitosti. Podle novějších výzkumů je charakteristika současné typické rodiny tato:

- Je zakládána dříve než v minulosti a trvá déle ve formě manželské dvojice.
- Je vědomě plánována, pokud jde o počet dětí.
- Je to malá rodina, v níž žijí manželé a jejich děti (zmenšil se počet vícegeneračních rodin.
- Je soustředěna na plnění svých základních funkcí (biologická, psychická a socializační)
- Je ekonomicky soběstačná, za sebe odpovědná, a proto relativně nezávislá na širším příbuzenstvu.
- Je utvářena dobrovolně partnery z okruhu stejného postavení.
- Je zaměřena na péči o výchovu dětí a na vztahy mezi manželskými partnery.
- Její společenský význam je státem právně, ekonomicky i jinak uznáván a posilován.

Rodina plní celou řadu funkcí, je to např. obnova obyvatelstva, výživa, oblečení, bydlení a péči o děti, je to usměrňovatel svých členů, zajišťuje uspokojení potřeb manželů, pečuje o nemocné a staré příbuzné, poskytuje sociální oporu a předává kulturní dědictví a komunikační tradice (Kohoutek, 2004).

Rodina má pro dítě nezastupitelný význam. Má rozhodující vliv na celkový rozvoj jeho osobnosti, zvláště v raném období dětství a to jak v oblasti tělesné, duševní tak i sociální. Rodina určuje i sociální status dítěte, je rozhodující, pokud jde o jeho sociální prestiž a sociální uvědomění. Prostřednictvím rodiny si dítě uvědomuje své místo a svou roli ve společnosti. Způsob rodinného života bude pro dítě základem, ze kterého bude vycházet, až si založí svoji vlastní rodinu. Podle Alfreda Adlera podstatným principem, který určuje vývoj každého jedince je životní styl. Ten se vytváří již ve věku čtyř a pěti let a je formován klamnou nebo skutečnou představou nedostatečnosti osoby. Životní styl lze tedy považovat za kompenzaci těchto jevů nedostatečnosti (Adler, 1999).

Cílem rodinné výchovy je uvést dítě do příslušného kulturního prostředí, naučit je orientaci v tomto prostředí plném symbolů a společenských standardů. Tento proces nazýváme socializace. Patří do ní například vytváření pojmu dobra a zla, pojetí slušného a neslušného, vytváření hygienických a pracovních návyků, zdokonalování pohybové a výrazové činnosti, zjemňování citových vztahů, příprava na manželství, rodičovství, stárí, vytváření světového názoru, algoritmů logického myšlení, správného zacházení s předměty, jednání s lidmi, osvojování řeči, pravidel společenského chování atd. Cílem socializace je vytvoření osobnosti, která se bude samostatně chovat tak, jako by byla pod stálým sociálním dohledem, pod stálou kontrolou. (Kraus, Poláková, 2001, Kohoutek, 2004).

Co ovlivňuje využívání volného času dětí v rámci rodiny? Jedná se o charakteristiku rodinného prostředí. V prvním případě jde samozřejmě především o úplnost či neúplnost rodiny, ale také např. o počet dětí. Specifické problémy pro výchovu vytvářelo prostředí s velkým počtem dětí, ale stejně problematické se jeví, co dnešní dobu mnohem častějším prostředí jedináčků, které rovněž klade na rodiče zvýšené nároky. Dále jsou to materiálně-ekonomické faktory rodinného prostředí - problematika zaměstnanosti (profese) rodičů, charakter a kvalita bydlení, vybavenost domácnosti, individuální spotřeba rodiny, jako součást životního způsobu rodiny a z toho plynoucí výchovné aspekty, vliv techniky a technických prostředků na život současné rodiny, materiální podmínky po zájmovou činnost dětí, přípravu dětí do školy. V kulturně-výchovné stránce rodinného prostředí se kromě některých již zmíněných faktorů odráží především hodnotová orientace a vzdělání rodičů, celkový životní styl především v souvislosti s využíváním volného času (Kraus, Sýkora, 2009).

Rodina je v životě člověka nenahraditelná, pomáhá nezastupitelným způsobem vytvářet sebeuvědomění dítěte, učí jej nacházet schopnost poznat a hodnotit vlastní chování, znalosti, zájmy a motivy. Rodina, zejména její dospělí členové, by měli neustále dávat dětem žádoucí vzor, příklad k napodobě. Je velmi dobré podchytit vrozené vlohy dítěte, rozvíjet je a naučit trávit svůj volný čas tím, co dítě baví, k čemu má vlohy či talent.

2.3 Škola a její vliv na využívání volného času

Škola v první řadě navazuje na působení rodiny a výsledky primární socializace. Role žáka je zpravidla první rolí dítěte vůči veřejné instituci. Role žáka je rolí vůči roli učitele podřízenou. Míra úspěšnosti zvládnutí role žáka předeseílá budoucí uplatnění jedince ve společnosti, jeho profesní roli. Na ní závisí příslušnost k určité sociální vrstvě i sociální status jeho nositele (Vágnerová, 2000).

Jedním z rozhodujících činitelů úspěšnosti či neúspěšnosti dítěte ve škole jsou nároky samotné školy. Moderní doba se zvyšujícími se požadavky na vzdělání přinesla např. zkrácení přípravného období na vyučování, jež se nyní přesouvá do období mateřské školy. Přístup učitele by měl dítě ve škole motivovat. Školní prostředí působí na dítě svým obsahem, typem sociální interakce a komunikace, úrovní svých tříd, osobnostmi svých učitelů, a také složkou materiální (Kohoutek, 2004).

Škola má u dětí za úkol rozvíjet schopnosti v oblasti intelektu, schopnost získávat, vyhodnocovat a uchovávat informace. Toto si klade za cíl především základní vzdělávání. Základním vzděláváním je vzdělání v základních školách včetně škol zřízených pro žáky se zdravotním postižením. Je zde naplňována povinná školní docházka. Ve školním roce 2010/2011 se na 4 123 základních školách vzdělávalo 789,5 tis. žáků. Z toho se na 1. stupni základních škol se ve školním roce 2010/2011 vzdělalo 465,4 tis. žáků (www.msmt.cz).

Stejně jako získávání vědomostí, taktéž důležitá je pohybová výchova, jejíž úroveň se odvíjí od úrovně vrozených pohybových dispozic a vyžaduje prostor pro kvalitní proces učení. Toto bývá mnohdy podceňováno a vnímáno jako vývojový proces, který nevyžaduje regulaci. Opak je pravdou. Dle Křištofiče nestačí současná školní tělesná výchova pokrýt veškeré pohybové potřeby dětí a možnost vyrovnání této disproporce je možné jen širokou nabídkou mimoškolních pohybových aktivit (Křištofič, 2004).

V Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání (2010) je tělesná výchova realizována ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví v oboru Tělesná výchova, do níž je zahrnuta i zdravotní tělesná výchova. Ta má za úkol vést žáka k poznání vlastních pohybových a zájmových možností a učení konkrétních pohybových činností pro tělesnou zdatnost a duševní pohodu. Snaží se o odhalování a rozvíjení pohybového nadání, neméně důležité je i odhalování zdravotních oslabení žáků. Školám je zároveň doporučeno

zařazovat jako náhradu povinné tělesné výchovy nebo rozšíření nabídky pro žáky III. (popř. II.) zdravotní skupiny zdravotní tělesnou výchovu. Na 1. stupni základních škol předepisuje Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání rozvoj rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu, hygieny při TV, bezpečnosti při pohybových činnostech, základů gymnastiky, rytmických a kondičních forem cvičení pro přípravné úpoly, základů sportovních her, turistiky a pobytů v přírodě, plavání, lyžování a bruslení (www.msmt.cz).

Učitelé mají chránit zdraví svých žáků. Kromě ochrany před přetěžováním a stresy (hygiena duševní práce, režim dne) je to ochrana před nedostatkem pohybu, před statickým přetížením a ochrana před infekcemi. Je jim doporučováno, aby žákům nezkracovali délku přestávek mezi vyučováním a zejména o velké přestávce umožnili dětem pohyb, nejlépe venku (Machová, Kubátová, 2009).

Mezi možnostmi pohybové aktivity ve škole kromě hodin tělesné výchovy patří cvičení před zahájením výuky, tělovýchovné chvilky, pohybově relaxační přestávky, učení spojené s pohybem, výlety a procházky. Cvičení před zahájením výuky je doporučováno praktikovat v prostoru družině, tělocvičně, ve třídě nebo na chodbě. Nejvhodnější jsou takové cviky, které děti naladí na výuku. Velmi vhodná jsou protahovací cvičení, dále jednoduchá cvičení s hudbou, uvolňovací cviky apod. Tělovýchovná chvilka znamená krátkodobou pohybovou činnost žáků, kterou lze vložit do libovolné vyučovací hodiny. Tělovýchovná chvilka má dvojí cíl a obsah. Během dvou až tří minut zpestřit žákům výuku, odstranit únavu z dlouhého sezení a zároveň je prevencí svalových dysbalancí. Žáci mohou cvičit přímo v lavici či mimo ni. Pohybově rekreační přestávky jsou pohybové aktivity o přestávkách mezi vyučovacími hodinami. Tyto aktivity jsou provozovány buď přímo ve třídách, častěji na chodbách, na školním hřišti či dvoře. Záleží na možnosti a vybavení konkrétní školy. Dále existuje také možnost propojení pohybové činnosti s učební činností žáků v jakémkoli vyučovacím předmětu, tzn. učení spojené s pohybovou činností. Vycházky a výlety a přesuny mezi budovami školy je také možno zařadit do školní pohybové aktivity (Machová, Kubátová, 2009).

2.3.1 Družina

Hlavní náplní činnosti zařízení, která poskytují péči o děti a mládež mimo vyučovací hodiny, je rozvoj vědomostí a dovedností, posílení jejich orientace na smysluplné zájmy a v neposlední řadě má vliv socializační. Mezi tato zařízení v rámci školy patří školní družiny a školní kluby. Družiny jsou určeny především pro žáky na 1. stupni základních škol. Tráví zde volný čas v době před vyučováním, mezi a po školním vyučováním. Družina má výchovnou, vzdělávací, zájmovou a tematicko-rekreační funkci. Podíl žáků ve školních družinách stále meziročně roste a v posledních třech letech překročil hranici 50 % k počtu žáků 1. stupně základních škol (msmt.cz).

Družiny mají v České republice dlouhou tradici, jsou nejčastějším zařízením určeným pro volný čas dětí, prochází jimi nejvíce dětí a zároveň zaměstnávají nejvíce vychovatelů. Práce s dětmi ve školní družině má svá specifika, není to pokračování vyučování, naopak plní funkci výchovnou a sociální. Základním požadavkem rodičů na družinu je naplňování volného času tj. výchova ve volném čase. Vyšším úkolem je vytváření návyků na účelné trávení volného času a na získávání dostateku informací o různých zájmových volnočasových činnostech, což je součástí výchovy k volnému času (Hájek, Pávková, 2003).

Mezi rukodělnými, výtvarnými, hudebními, literárně dramatickými, přírodovědnými a vlastivědnými činnostmi má svou nezastupitelnou úlohu i pohybová a tělovýchovná aktivita. Při výběru aktivit se vychází z prostorů družiny, ze zájmů dětí a z možností družinářky. Kromě základních pohybových dovedností jako je chůze, běh, prostná, hra s míčem je to i výchova ke vztahu k aktivnímu pohybu, znalosti herních pravidel a fair play. Vychovatelky mají při hrách odlišnou roli, jako učitelky ve škole. V družině jsou při sportovních hrách především tvůrci, rádci a rozhodčími. Děti svým hodnocením zbytečně nestresují. V ranních družinách je spíše doporučováno zařazovat hry a cvičení pro relaxaci a pro protažení k další školní práci, v odpoledních družinách hraní jednoho či dvou dětí v malém prostoru až po hry ve skupině se všemi dětmi. Samozřejmě se radí pohyb v přírodě. Tak jako ve škole se zařazují tělovýchovné chvílky zaměřené na cviky na správné držení těla, dechová cvičení tvořivé aktivity (Hájek, Pávková 2003).

Kromě jiného mohou školní družiny pomáhat při hledání mimoškolních aktivit. Družinářky mají možnost pomoci najít podle zaměření dítěte vhodný kroužek spoluprací s domy dětí a mládeže, sportovními kluby či kulturními zařízeními.

Druhým zařízením, které naplňuje volný čas dětem ve škole je školní klub. Školní kluby mohou poskytovat zájmové vzdělání žákům jedné nebo několika škol. Jsou určeny přednostně pro žáky 2. stupně základních škol, žáky nižšího stupně šestiletého nebo osmiletého gymnázia nebo odpovídajících ročníků osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře. Do školních klubů může docházet i žák 1. stupně základních škol, pokud nebyl přijat k pravidelné denní docházce do družiny (www.msmt.cz).

2.4 Volný čas

Škola zabírá dítěti velkou část dne a i s domácí přípravou, je to asi polovina denní doby, jež je k dispozici po odečtení spánku, času stráveném jídlem, hygienou a cestou do školy a to co zbývá - to je pro dítě něco nového a to je volný čas (Říčan, 2004).

Vymezení pojmu volný čas je vhodné uvést tím, že volný čas můžeme považovat za produkt společnosti. Množství volného času svědčí o její úrovni. Volný čas se tak určitým způsobem stal bohatstvím společnosti a lidským a sociálním zdrojem dalšího rozvoje společnosti. Volný čas je tedy lidská svoboda, v níž člověk může být sám sebou, realizovat se ve svobodně zvolených aktivitách a rozvíjet sám sebe.

Pod pojem volný čas se běžně zahrnují odpočinek, rekreace, zábava, zájmová činnost, zájmové vzdělávání, dobrovolná společensky prospěšná činnost i časové ztráty s těmito činnostmi spojené. Protože volný čas je doba, v níž je člověk sám sebou, kdy koná převážně svobodně a dobrovolně na základě určité hodnotové orientace, můžeme také způsob využívání volného času považovat za jeden z důležitých ukazatelů životního stylu (Kraus, Sýkora, 2009).

Zvláštností volného času dětí a mládeže je to, že je žádoucí jeho pedagogické ovlivňování, protože děti ještě nemají dostatek zkušeností, nedovedou se orientovat ve všech oblastech zájmových činností. Je potřeba je nenásilně vést, nabízet jim pestré činnosti. Míra ovlivňování volného času závisí jednak na věku dětí, jejich rozumové úrovni i na rodinné výchově (Pávková, Hájek a kol., 2002).

Volný čas má v životě člověka své funkce a svůj smysl. Je to především odpočinek, zábava, rozvoj osobnosti. V oblasti volného času se především hovoří o těchto dvou základních funkcích, které se týkají především dětí a mládeže:

Formativně výchovná funkce – se z pohledu socializace v širším smyslu uplatňuje v každé aktivitě dětí. Měla by se realizovat prostřednictvím zábavné činnosti, která dítě zrekreuje. Rizikem je ovšem, že tato funkce nemusí mít vždy pozitivní charakter.

Kompenzační rekreační funkce – má nahradit úbytky energie fyzické i mentální, má vyvážit nebo doplnit faktory, které ve výuce chyběli.

Obě funkce by se měly prolínat. Je zde tedy určitý požadavek na prolínání a jednotu obou funkcí (Kraus, Sýkora, 2009).

Soustava volnočasových aktivit a institucí je součástí politického uspořádání společnosti, mechanismu řízení státní moci, právního řádu, vztahů státních orgánů, politických organizací a hnutí, zájmových skupin. Působení státu na děti a mládež se odvíjí v rovině ochrany a podpory. Podporou jsou zejména opatření státu při řešení státu při řešení problémů ohrožujících mladou generaci. Důležitá je jeho podpora nestátních neziskových organizací. Ochrana spočívá v eliminaci negativních vlivů prostředí a společenských jevů. Nástroje státu v ochraně a podpoře jsou především právní normy, ekonomické nástroje, výzkumná činnosti, příprava a vzdělávání pracovníků (Hájek, Hofbauer a kol., 2011).

Cílem volnočasových aktivit je nejčastěji příroda. Zde lze trávit čas mnoha různými způsoby, Je to především turistika, vlastivědná zařízení, zařízení zimních sportů, cyklistické stezky, přírodní koupaliště, lanová centra apod. Ve městech je nabídka neméně pestrá. Inovovaná dětská hřiště, U-rampy, parky, historická místa i rekreační zóny, divadelní a hudební festivaly nebo koncerty, kina, klubovny, bazény, provazové stěny atd.

Volný čas dětí je prostor, který je ohraničený tím, zda jsou činnosti ve volném čase dětí organizované nebo probíhají spontánně na rozhodnutí dětí samotných. V obou formách trávení volného času dětí má dominantní a nezastupitelné místo hra. Dětství je věkem hry. Hra má v životě dítěte nezastupitelnou roli. Pomáhá zdokonalovat manuální zručnost, bystří smysly, rozvíjí fyzickou zdatnost, posiluje sebevědomí, pomáhá nám rozšiřovat obzory a získávat nové poznatky, vědomosti a dovednosti. Dalo by se říci, že hra je stará jako lidstvo samo (Pavlišová, 2012).

Bohužel počítačové hry se staly v posledních dvou desetiletích významnou a neodmyslitelnou složkou zábavy dětí. Díky obrovskému rozvoji informačních a komunikačních technologií se masově rozšířili osobní počítače do domácností.

Mezi organizované formy volného času kromě zařízení v rámci školy (tedy družina a školní klub) jsou dalšími školskými zařízeními pro zájmové vzdělávání střediska volného času (tj. domy dětí a mládeže a stanice zájmových činností), základní umělecké školy a jazykové školy.

Náplní středisek volného času je působit v mnoha zájmových oborech pro všechny kategorie dětí, žáků i studentů, také rodičů a dalších zájemců. Nabídka kurzů, kroužků klubů ve velmi široká.

Základní umělecké školy dávají základy hudebního, tanečního, výtvarného, literárního, dramatického umění. Existují již 60 let, ale v letech 1961 až 1990 byly zřizovány pod názvem lidové školy umění. Zde studují žáci ve věku 5 - 18 let (www.msmt.cz).

V jazykových školách se nabízí studium cizích jazyků jak pro děti, mládež tak i pro dospělé. Existují veřejné jazykové školy i soukromé jazykové školy.

Dalšími subjekty volnočasových aktivit určených pro děti jsou organizace dětí a mládeže (Sokol, Junák, Pionýr), občanská sdružení (rybáři), nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, církve a náboženská společenství a subjekty založené na komerčním základě jako živnosti (Hájek, Hofbauer a kol., 2011).

Nejčastější zájmovou formou, prostřednictvím které si skupina dětí se stejnou zájmovou orientací rozšiřuje a prohlubuje svoje vědomosti, schopnosti a dovednosti v některé oblasti je zájmový kroužek. Patří k náročným formám, protože vyžaduje osvojování vědomostí na vyšší odborné úrovni a disponování dovednostmi na úrovni profesionálních pracovníků příslušného oboru. Spojuje studium teorie s jejím praktickým využíváním. Předpokladem úspěšné práce kroužku je dodržování principu dobrovolnosti, přiměřenosti a systematickosti a kvalita vedoucího kroužku (Bednaříková, 2012).

Podle toho, jak kroužek ovlivňuje psychiku dospělého, jak rozšiřuje jeho prostor a jak umožňuje realizaci jeho tvořivých schopností, zařazujeme kroužky do sedmi skupin:

- naučné (vlastivědné)
- technické (modeláři)
- hospodářské (pěstitelské, chovatelské)
- sběratelské (filatelistické)
- umělecké (divadelní)
- sportovní

2.5 Dětské čtenářství

Na začátku podpory čtenářství stojí především rodiče. Jsou to oni, kteří vytváří již od nejútlejšího dětství vztah dětí ke knížkám. Čtení pohádek před spaním je jen jednou formou, další je vlastní vztah rodičů ke knížkám. Později je to škola a knihovny, které se rozvoji dětského čtenářství věnují intenzivně a po dlouhou dobu. Úkolem učitele na 1. stupni základní školy je naučit své žáka psát, číst, dát základy gramatiky a stylistiky českého jazyka. Prvořadým úkolem by mělo být rovněž motivovat dítě k četbě, naučit ho textu porozumět a podporovat jej v zájmu o knihu a četbu vůbec.

Vlastní čtení se vyvíjí u různých dětí nerovnoměrně. V první třídě je to spíše nácvik a poslech. Děti si knížky spíše prohlížejí nebo zvládnou jednoduché komiksy. Orientují se na klasické pohádky. Asi od devíti let se čtenářské zájmy mění. Pestrost čtených textů je bohatší, ubývá knih pro malé děti, roste zájem o časopisy. Na konci prvního stupně již lze rozlišit vášnivé čtenáře, příležitostné a nečtenáře. Čtenářství se považuje za součást celkového životního stylu (Trpišovská, 2005).

Dítě v mladším školním věku si začíná uvědomovat omezenost a malý rozsah svých znalostí a vědomostí a začíná intenzivně toužit po jejich obohacování. Touha po poznání se přenáší i do vztahu k literatuře, a protože dítě má zatím poměrně málo vlastních zkušeností, nalézá v literárním díle stále něco nového. a to nové se stává obohacením vlastního já. (Chaloupka, 1971).

Jak bylo řečeno ve vymezení psychického vývoje dítěte mladšího věku, roste u dítěte paměť, pozornost, řečové činnosti a dále se rozvíjí a zpřesňují myšlenkové operace. Toto vše vede k potřebě poznávání. Četba textu je další možností, jak přijímat podněty,

a tuto možnost předtím dítě nemělo. Čtení nechává daleko více prostrou pro fantazii, než diváctví či posluchačství. Dítě vstupuje do individuální, čistě osobní interakce s textem. Výhodou přístupu dítěte ke čtenářství je přístup upřímný, radostný a nic nepředstírající. Děj se pro dítě stává realitou. Skutečně se bojí, skutečně se raduje. Zároveň ovšem intenzita dětského užívání brání žádoucímu odstupu od četby, tak, aby ji dítě zvažovalo, hodnotilo, rozlišovalo (Chaloupka, 1982).

Čtenářství dítěte je považováno za jeho kulturní rozvoj, za začleňování do sociálního života. Proto by četba měla být podporována, ovlivňována a kultivována. Okruh četby dítěte mladšího školního věku zahrnuje pohádky, verše s účinnou pointou, krátké povídky ze života dětí, pověsti, povídky z přírody, historie a současnosti (Chaloupka, 1982).

2.6 Média

Média jsou nástrojem komunikace a nositelem informací. Ztělesňují důležitou součást života společnosti. Noviny, časopisy, rozhlas, televize, film, internet jsou složkou jak našeho všedního dne, tak i ekonomické existence společnosti (Bednařík, 2011).

Média tedy mají tyto základní funkce:

- zprostředkovávají aktuální informace,
- mají zábavnou funkci,
- předávají normy a hodnoty (sociálního a politického charakteru)
- zprostředkovávají vědomosti a vzdělání,
- pomáhají v životě.

Jedna funkce je společná všem médiím a to je selektivita, tzn. z množství možných témat jsou vybírána jen určitá a je tak vytvářena vlastní realita, která ovšem pouze předstírá mnohostrannost a všeobecnou platnost (Fürst, 1997).

Média se rozlišují podle různých hledisek. V první řadě se dělí na masmédia – prostředky hromadné komunikace a specifická média. Dále lze média členit na tzv. horká a chladná a třetí formou dělení médií dle způsobu přenosu na média elektronická a klasická.

Mezi nejčastěji používaná masová média – tedy ta, která jsou určena velkému množství uživatelů - patří kniha, periodický tisk, rozhlas, televize a internet (McQuail, 1999).

Kniha - na počátku všeho stála tištěná kniha. V době jejího vzniku to byl převratný vynález. Postupně se stala světskou a lidovou zábavou. Knihy jsou levné a široce dostupné. K nabídce knih jistě přispívá i široká síť knihoven v ČR.

Periodický tisk - je mnohem větší inovací než tištěná kniha. Vznikla nová literární, sociální a kulturní forma. Tisk směřuje k větší svobodě a celospolečenské kontrole. Mezi periodický tisk patří především deníky a týdeníky s aktuálními informacemi, odborné časopisy, populární časopisy, inzertní periodika, firemní periodika. Pozitivem tohoto média je, že je určené konkrétním čtenářským kategoriím, lze je uchovávat, dále je tu možnost volby času a místa pro čtení a vysoká čtenost novin a časopisů u nás.

Film – se objevil na konci devatenáctého století jako technická novinka. Nabízel podívanou, hudbu, akci, drama i komiku. Byl částečně reakcí na vznik volného času. Byl a je místem, kde může rodina trávit přijatelnou formou volný čas. Film a kinematografie vůbec dodnes dokáže přitáhnout do sálů velké množství diváků a ovlivnit např. módu odívání.

Rozhlas – má možnost oslovit konkrétní cílové skupiny, Umožňuje přímé sledování, přenášení a zaznamenávání událostí. Zvuková intonace posiluje intenzitu posluchačových emocí. Přímá rozhlasová zpráva např. ze sportovního utkání má na člověka větší vliv než tištěná zpráva v novinách.

Televize – je široce používaný jednosměrný dálkový telekomunikační systém vysílání a přijímání televizního signálu – obrazu a také zvuku. Komerčně se začala televize využívat od 30. let 20. století, dostala se i do domácností a stala se důležitým komunikačním zdrojem a zdrojem zábavy, výrazně přispívá k celkové socializaci společnosti takřka po celém světě (McQuail, 1999).

Internet - je celosvětový systém navzájem propojených počítačových sítí. Jak vyplývá z údajů Českého statistického úřadu (ČSÚ) v roce 2012 vlastnily počítač dvě třetiny českých domácností. Téměř každá domácnost s počítačem byla zároveň i připojena k internetu. Internetu je třeba rozumět jako specifickému technologickému prostředí, v němž je dána možnost využití nejrůznějších produktů, z nichž některé lze považovat za prostředky masové komunikace (zpravodajské servery, blogy, YouTube, Facebook či Twitter) a další jsou nosiči soukromé komunikace email, Skype, ICQ, chaty apod.

Vývoj naznačuje, že bude ubývat tištěných médií a přibývat internetová tvorba (Bednařík, Jiráček, Köpplová, 2011).

V popředí různých výzkumů stojí vždy domnělé negativní účinky televize na dětskou psychiku, jde vždy o otázku, zda televize a film podporují agresivitu a kriminalitu u dětí. Výsledky jsou však vždy spíše nejednotné a opírají se často o výsledky, které nepřipouštějí jasnou interpretaci. Při výzkumech se zjistilo, že ty děti, které dávají přednost filmům s agresivními scénami, mají většinou narušené vztahy k sobě a svému okolí. U těchto dětí není uspokojena potřeba naplněného vztahu k osobám jemu blízkým, například k matce. V míře, v jaké se dítěti nedostává každodenní náklonnosti, vzrůstá pro ně psychický význam televizního konzumu a ten se stává náhražkou matky (Fürst 1997).

2.7 Legislativa

Pro zájmové vzdělávání není vydán rámcový vzdělávací program. Základním právním předpisem zájmového vzdělávání je zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a konkrétně v jeho § 111 je zájmové vzdělávání definováno:

„(1) Zájmové vzdělávání poskytuje účastníkům naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na různé oblasti. Zájmové vzdělávání se uskutečňuje ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání, zejména ve střediscích volného času, školních družinách a školních klubech.

(2) Střediska volného času se dále podílejí na další péči o nadané děti, žáky a studenty a ve spolupráci se školami a dalšími institucemi rovněž na organizaci soutěží a přehlídek dětí a žáků.“ (http://www.msmt.cz/dokumenty/uplne-zneni-zakona-c-561-2004-sb_2_s.40).

Prováděcí vyhláškou je vyhláška č.279/2012 Sb., o zájmovém vzdělávání, kterou se mění vyhlášky č. 74/2005 Sb. ve znění vyhlášky č 109/2011 Sb. a která stanoví podrobnosti o obsahu a rozsahu jejich činnosti, organizaci a podmínkách provozu, o podmínkách přijímání a o podmínkách úhrady za školské služby.

Dalšími právními předpisy jsou:

- Zákon č. 159/2010 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

- Vyhláška č. 412/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků.
- Nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně-pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků.
- Vyhláška č. 343/2009 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 57/2010 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů, ve znění pozdějších předpisů.

2.8 Vybrané základní školy

Základní škola Třebíč, Václavské náměstí nabízí pro prvňáčky klasickou metodu výuky, genetickou metodu výuky čtení, daltonské prvky ve výuce nebo diferencovanou výuku tělesné výchovy pro zájemce o florbal. Pedagogové využívají při práci dlouholetou praxí ověřené klasické formy výuky propojené s nejnovějšími výukovými trendy za přispění interaktivních tabulí a výpočetní techniky. Žáci se zde mohou realizovat v široké škále volnočasových aktivit nabízených v rámci školní družiny a školního klubu. Nabízené kroužky jsou zaměřené jak sportovně, tak výtvarně, hudebně, herecky i na praktické činnosti (www.zsvaclav.cz).

ZŠ T.G. Masaryka Třebíč je škola s rozšířenou výukou matematiky přírodovědných předmětů, škola s rozšířenou výukou tělesné výchovy se zaměřením na lední hokej, volejbal, baseball a softball. Zároveň je to škola podporující zdraví. Na škole je zřízeno celkem šest oddělení školní družiny s celkovým počtem 178 dětí. Při školní družině pracuje 12 zájmových kroužků (www.zstgmtrebic.cz).

ZŠ a MŠ Na Kopcích byla otevřena 1. září 1996. Je nejmladší školou třebíčského regionu. V 16 třídách se učí celkem 298 dětí. Škola má oficiální statut školy s rozšířenou výukou výpočetní techniky a informatiky. Zapojila do projektu "Škola podporující zdraví". V rámci tohoto projektu je to centrum pohybových aktivit a zdravého způsobu života. Školní atrium a vnitřní prostory školy je využíváno k oddechovým chvilčkám o přestávkách.

Škola poskytuje vzdělání podle vlastního programu "Škola Budoucnosti". Součástí školy jsou moderně vybudované učebny, žákovská a učitelská knihovna, školní jídelna s kuchyní. Nachází se zde odborné učebny fyziky, přírodopisu, chemie, hudební výchovy, výtvarné výchovy, čtyři jazykové učebny, univerzální dílna, cvičný byt, dílnu šití, keramickou dílnu, tři počítačové učebny, dvě tělocvičny, hřiště na košíkovou a volejbal s umělým povrchem, tenisový kurt, hernu stolního tenisu, posilovnu. Škola má bezbariérový přístup a umožňuje tak zapojit tělesně postižené žáky do běžné výuky (www.zskopce.cz).

3 Metodika práce

3.1 Charakteristika výzkumného souboru

Dotazník vyplňovali žáci prvního stupně třech základních škol ve třetích, čtvrtých a pátých třídách a to konkrétně na ZŠ Václavské nám. Třebíč, ZŠ a MŠ Na Kopcích a ZŠ T.G. Masaryka Třebíč ve městě Třebíči. Třebíč je město s 37 000 obyvateli. K 31. 12. 2012 byl počet obyvatel udáváný bez cizinců 36 917 obyvatel, z toho bylo 2 026 dětí ve věku 6 - 11 let (www.czso.cz).

Celkově bylo odevzdáno 328 správně vyplněných dotazníků. Podařilo se zajistit rovnoměrný poměr zastoupení chlapců i dívek. Rozlišení souboru podle pohlaví je uveden v tabulce 2.

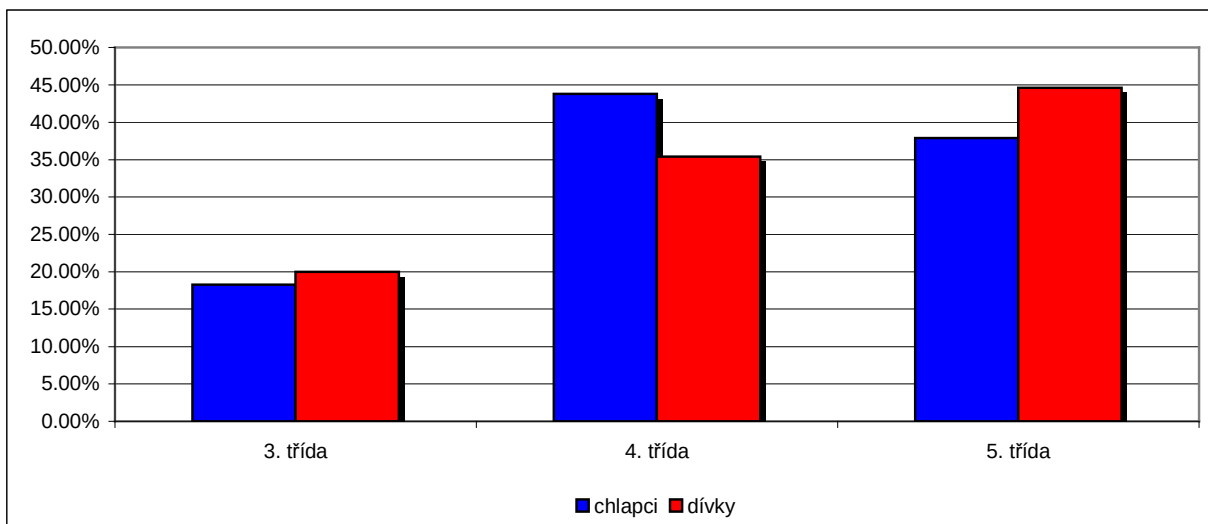
Tabulka 2. Počet respondentů podle pohlaví

POHLAVÍ	n	%
Chlapci	153	46,7 %
Dívky	175	53,3 %
CELKEM	328	100 %

Poměrné zastoupení jednotlivých tříd znázorňuje tabulka 3 a graf 1. Děti ze třetích tříd bylo celkově 19, 2 %, ze čtvrtých 39,3 % a 41, 5 % bylo respondentů z pátých tříd.

Tabulka 3. Zastoupení žáků v jednotlivých třídách

Třída	Chlapci		Dívky	
	n	%	n	%
3.	28	18,3	35	20,0
4.	67	43,8	62	35,4
5.	58	37,9	78	44,6
CELKEM	153	100	175	100

Graf 1. Zastoupení chlapců a dívek v jednotlivých třídách

3.2 Organizace výzkumu

Kvantitativní výzkumné šetření bylo provedeno na 3 základních školách v Třebíči. Průzkum probíhal v lednu a únoru roku 2013. Ředitelé vybraných základních škol byli osloveni emailem. S jejich souhlasem byly v předem domluveném termínu navštíveny jednotlivé třídy. S pomocí třídních učitelů byly dotazníky rozdány a po vyplnění okamžitě vysbírány.

3.3 Metoda sběru dat

Jako výzkumná metoda byl použit dotazník (příloha 1). Dotazník je systém předem připravených a definovaných položek, na které respondenti odpovídají písemně. Dotazník obsahoval 13 otázek a byly v něm použity především otázky identifikační (otázky č. 1 a 2), uzavřené, kdy měli respondenti možnost výběru jedné z několika předem daných možností odpovědí (otázky č. 4,7,11,12,13), dále otázka uzavřená s možností výběru více odpovědí z

předem daných možností bez určení pořadí jejich důležitosti (otázka č. 3). a v poslední řadě otázky otevřené, kdy respondenti odpovídali na otázku vlastními slovy (otázky č. 5, 6, 8, 9, 10). Výzkumné šetření bylo anonymní. Tato forma je pro sběr většího množství dat v relativně krátkém čase vhodná pro kvantitativní výzkum a sběr statistických dat (Chráška, 2007, Reichel 2009).

3.4 Zpracování získaných dat

Celkový počet rozdaných dotazníků byl 350. Tyto byly nejprve roztrženy a nevyplněné, částečně vyplněné a vyplněné chybně vyřazeny. Počet vyřazených dotazníků byl 22. U dotazníků, které byly řádně vyplněny, bylo provedeno třídění prvního stupně podle pohlaví respondentů (Reichel, 2009). Data byla zpracována pomocí počítačového programu Microsoft Excel, vložena do tabulek a vyjádřena v absolutní a relativní četnosti. Relativní četnost je vyjádřena i graficky Absolutní četnost udává počet respondentů, kteří odpověděli na danou otázku, a relativní četnost je absolutní četnost vyjádřená v procentech (Jeřábek, 1992).

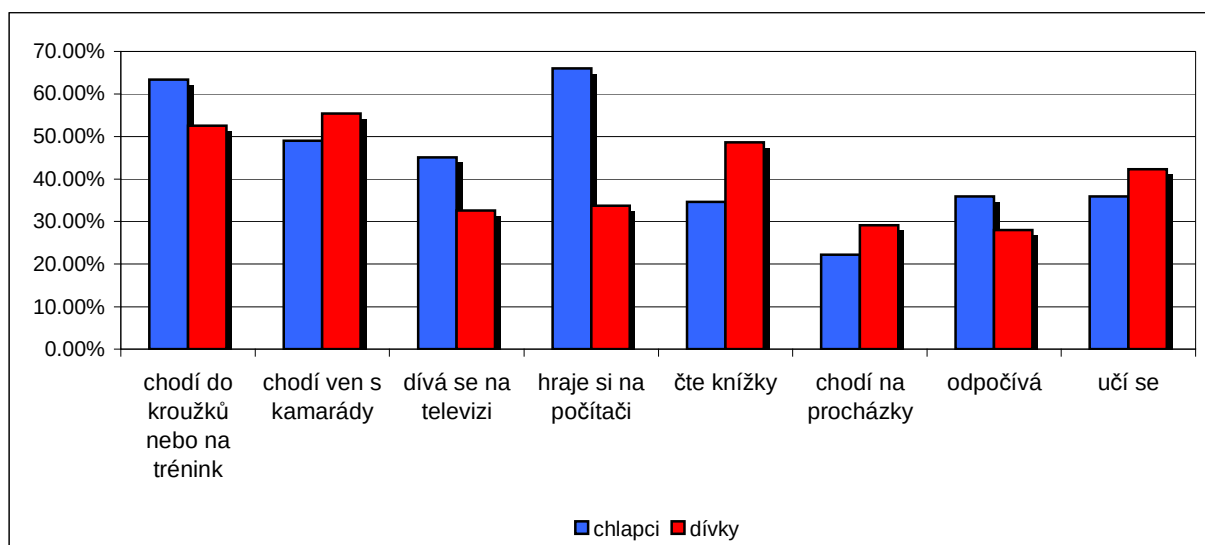
4 Výsledky a diskuse

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zmapovat, jak tráví děti čas, kdy nejsou ve škole. Toto zjišťovala otázka č. 3. Zde si respondenti měli možnost vybrat jednu nebo více odpovědí.

Otázka č. 3 Co děláš nejčastěji v době, kdy nejsi ve škole?

Tabulka 4. Nejčastější mimoškolní aktivita chlapců a dívek

Mimoškolní aktivita	Chlapci		Dívky	
	n	%	n	%
chodím do kroužků nebo na trénink	97	63,4	92	52,6
chodím ven s kamarády	75	49,0	97	55,4
dívám se na televizi	69	45,1	57	32,6
hrají si na počítači	101	66,0	59	33,7
čtu knížky	53	34,6	85	48,6
chodím na procházky	34	22,2	51	29,1
odpočívám	55	35,9	49	28,0
učím se	55	35,9	74	42,3

Graf 2. Nejčastější mimoškolní aktivita

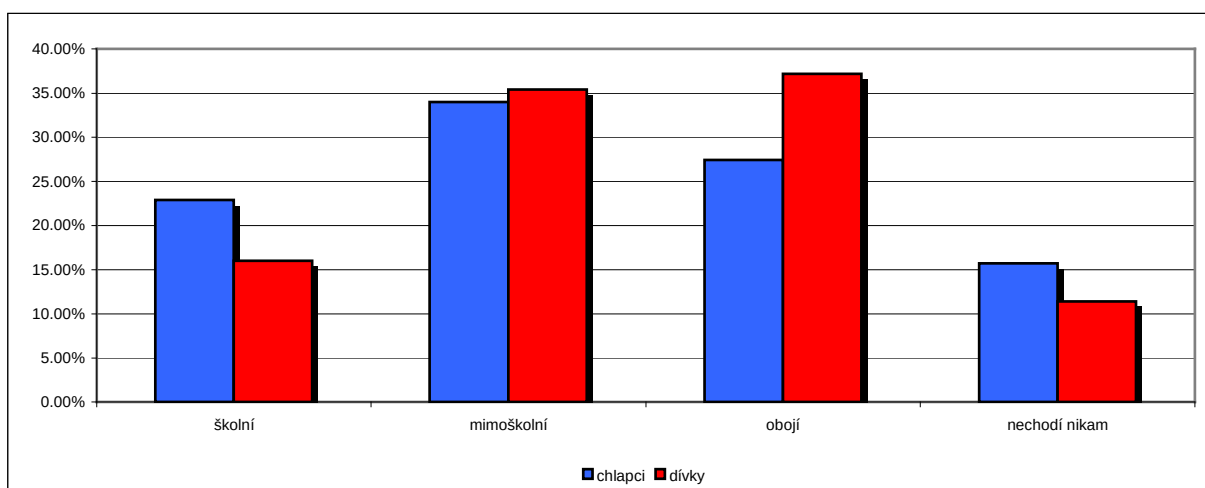
V tabulce 4 a grafu 2 je zobrazeno, že mezi nejčastěji uváděnou činností u chlapců bylo hraní na počítači (66 %), druhou nejčastěji zatrženou odpovědí bylo chození do kroužků nebo na trénink (63,4 %) a třetí chození ven s kamarády (49 %). U dívek byla nejčastější možnost chození ven s kamarády (55,4%), druhá návštěva kroužků či trénink (52,6 %) a třetí čtení knih (48,6 %). Z výsledků autorky Kubátové (2011) plyne značná převaha pasivního způsobu trávení volného času respondentů, jako je sledování televize nebo zábavné aktivity spojené s výpočetní technikou. V týdnu, kdy děti chodí do školy, si většinou po příchodu domů udělají domácí úkoly a připraví se do školy. Což také mnozí z nich do dotazníku uvedli. Poté tráví čas následujícím způsobem. Nejvíce celkových odpovědí má jednoznačně hraní venku s kamarády, především u dívek. Pak následuje dle očekávání sledování TV. Nejvíce voleb u chlapců má překvapivě pomoc rodičům a domácí práce. Další činnosti s větším počtem voleb jsou trávení času doma ať už hraním s kamarády nebo u počítače. U počítače hledají zábavu hlavně chlapci (Douchová, 2011). Z výsledků obou autorek i tohoto výzkumu jednoznačně vyplývá, že chlapci dávají přednost výpočetní technice, kdežto dívky raději tráví čas venku s kamarády.

Dále bylo zjišťováno, zda děti chodí do zájmových kroužků častěji ve škole v rámci družiny či chodí do kroužků mimo školu. Toto zahrnovala otázka č. 4 a otázka č. 7. Odpovědi byly sloučeny do jedné tabulky a grafu z důvodu porovnání.

Otázka č. 4 Chodíš do kroužků ve škole? Otázka č. 7 Chodíš do kroužků mimo školu?

Tabulka 5. Návštěvnost kroužků

Návštěvy kroužků	Chlapci		Dívky	
	n	%	n	%
školní	35	22,9	28	16,1
mimoškolní	52	34,0	62	35,4
obojí	42	27,4	65	37,1
nechodí nikam	24	15,7	20	11,4
celkem	153	100	175	100

Graf 3. Návštěvnost kroužků

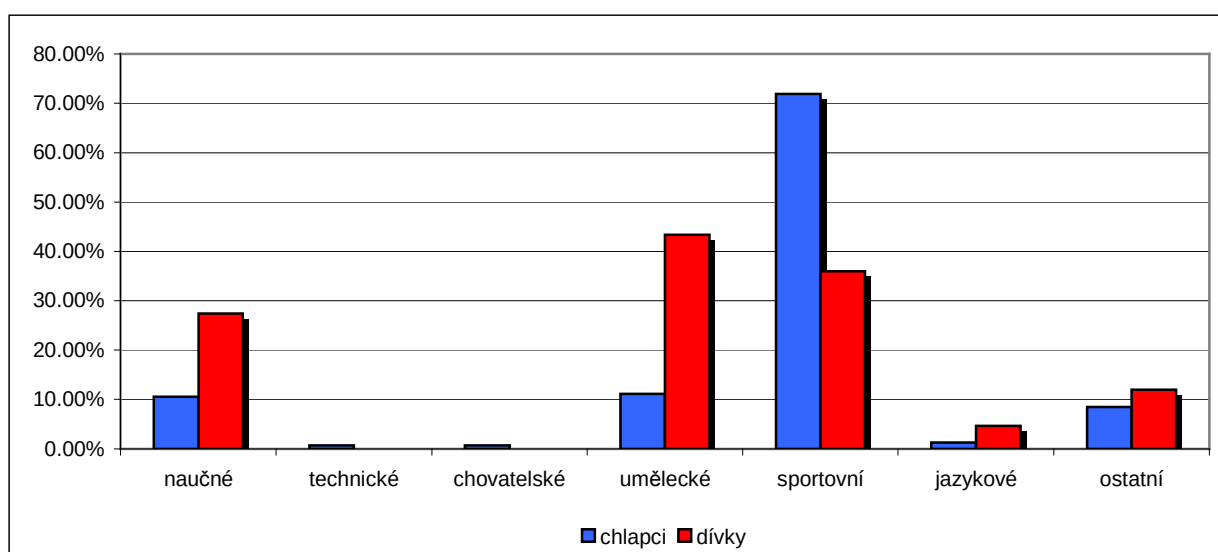
Z odpovědí vyplývá, že 34 % chlapců volí pouze mimoškolní kroužky, 27,4 % chlapců si vybralo obě možnosti, 22,9 % chlapců chodí pouze do školních kroužků a celých 27,4 % chlapců nechodí nikam. Dívky chodí nejčastěji do obou kategorií kroužků (37,1 %), do mimoškolních kroužků chodí 35,4 % dívek, pouze do školních 16 % dívek a kroužky nenavštěvuje 11,4 % dívek. Vývoj využití volného času není neměnný, nýbrž doznává změn. Pokud děti trávily většinu volného času venku, jich zájem se nyní přesouvá do oblasti výpočetní techniky a času vyplněného kroužky.

Dalším zjištěním byl druh navštěvovaných kroužků. Toto se týkalo otázky č. 5 a otázky č. 8. Tabulka 6 porovnává obě možnosti, graf 4 zobrazuje samostatně druhy navštěvovaných kroužků ve škole a graf 5 druhy kroužků mimoškolních.

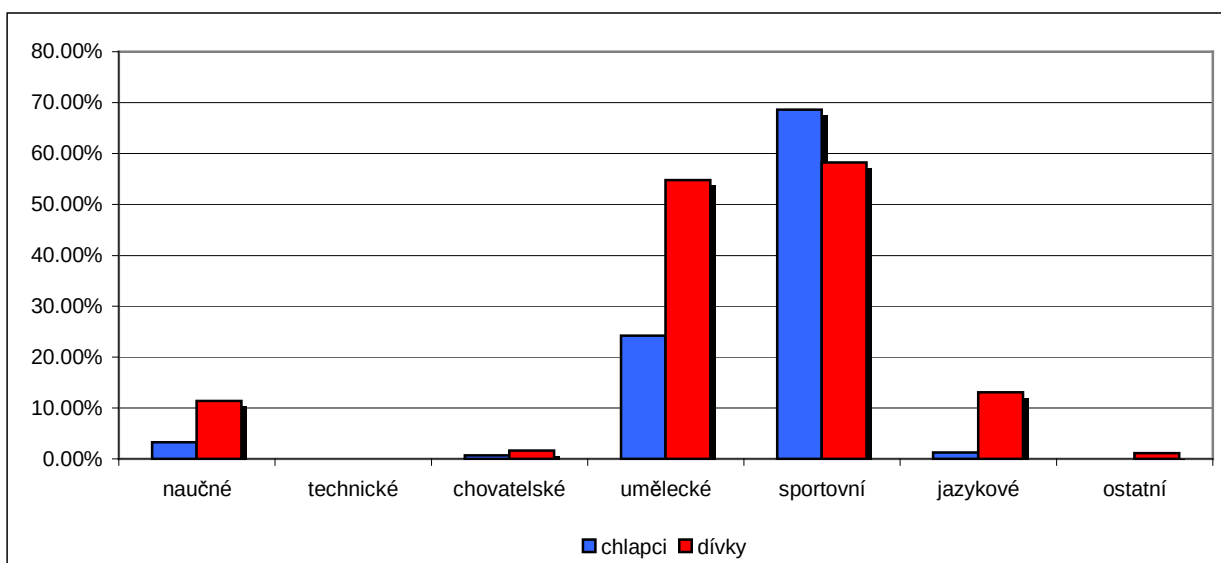
Otázka č. 5 Jaký druh kroužku navštěvuješ ve škole? Otázka č. 8 Jaký druh kroužku navštěvuješ mimo školu?

Tabulka 6. Druhy kroužků navštěvovaných v družině a mimo ni

Kroužky	Chlapci				Dívky			
	v družině		mimo		v družině		mimo	
	n	%	n	%	n	%	n	%
naučné	16	10,5	5	3,3	48	27,4	20	11,4
technické	1	0,7	0	0	0	0	0	0
chovatelské	1	0,7	1	0,7	0	0	3	1,7
umělecké	17	11,1	37	24,2	76	43,4	96	54,8
sportovní	110	71,9	105	68,6	63	36,0	102	58,3
jazykové	2	1,3	2	1,3	8	4,6	23	13,1
ostatní	13	8,5	0	0	21	12,0	2	1,1

Graf 5. Zastoupení kroužků dle typu v družině

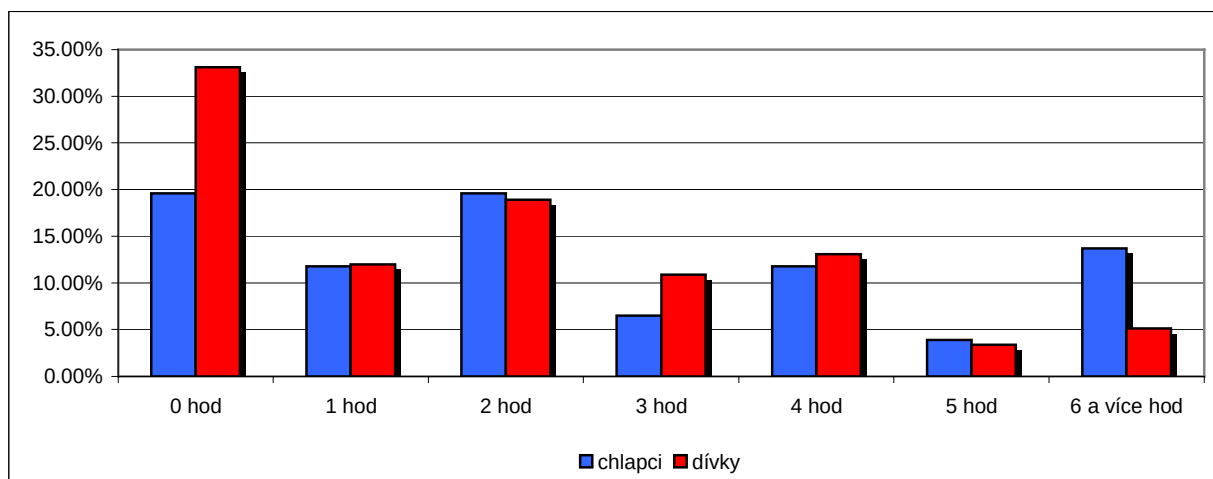
Graf 6. Zastoupení kroužků dle typu mimo družinu

Z tabulky 6 a grafů 4 a 5 lze vyčíst, jaké druhy kroužků a kde děti navštěvují. Chlapci (71,9 %) navštěvují nejčastěji v družině kroužek sportovní, u dívek je na prvním místě umělecký (43,4 %), na druhém místě se pořadí prohodilo a druhou nejčastěji uváděnou odpovědí u chlapců byl kroužek umělecký (11,1 %), u dívek sportovní (36 %). Mimo družinu navštěvují chlapci i dívky shodně nejčastěji sportovní kroužky, za kterými následují kroužky umělecké. K tomuto výsledku došla ve svém výzkumu i autorka Pavlišová (2012), jejíž respondenti navštěvují nejčastěji kroužky sportovní, a následují kroužky umělecké. Ve výzkumu zájmů dětí středního školního věku byla rovněž tato otázka sledována. Nejčastěji byly zvoleny umělecké a následně sportovní kroužky (Jíra, 1997). Je potěšujícím zjištěním, že nejčastěji si děti vybírají kroužky sportovní.

Ze zjištění, že děti navštěvují nejčastěji kroužek sportovní, byl dle cíle bakalářské práce uspořádán do tabulky 7 a grafu 7 přehled o tom, kolik času tráví děti v těchto sportovních kroužcích.

Tabulka 7. Počet hodin strávených ve sportovních kroužcích

Hodiny	Chlapci		Dívky	
	n	%	n	%
0 hod	30	19,6	58	34,1
1 hod	18	13,8	21	12,0
2 hod	30	19,6	33	18,9
3 hod	10	7,5	19	11,9
4 hod	18	13,9	23	12,6
5 hod	6	4,9	6	4,4
6 a více hod	21	14,7	9	6,1

Graf 7. Počet strávených hodin ve sportovních kroužcích

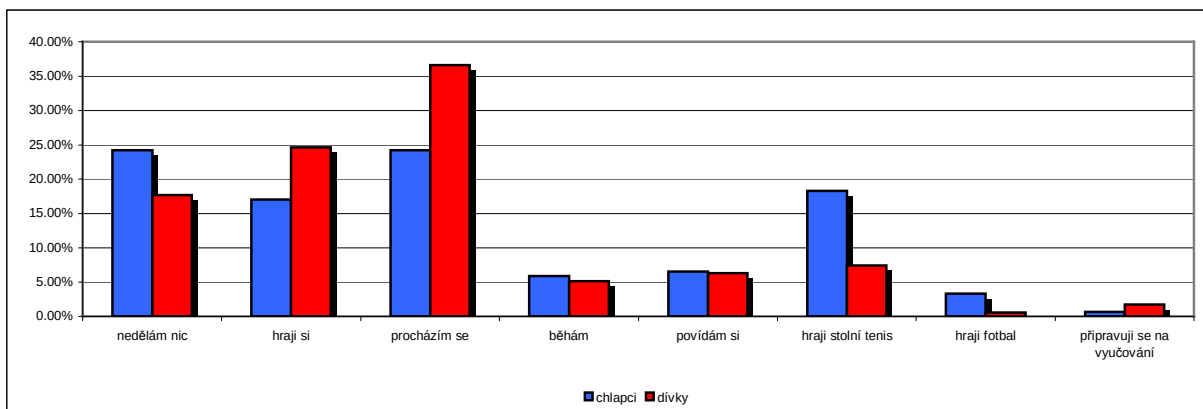
Z výsledků plyne, že pokud do sportovních kroužků chodí, tráví tam obě pohlaví shodně nejčastěji 2 hodiny týdně. Chlapci, kteří se věnují fotbalu, hokeji nebo baseballu je to i 6 hodin týdně a více. Takto časově náročným sportem se ukázala u dívek sportovní gymnastika.

Dílčím úkolem č. 1 bylo zjištění, jaké činnosti děti vykonávají během přestávek.

Otázka č. 10 Máš možnost hýbat se o přestávkách, pokud ano, jak?

Tabulka 8. Činnost o školní přestávce

Činnost	Chlapci		Dívky	
	n	%	n	%
nedělám nic	37	24,2	31	17,7
hrají si	26	17,0	43	24,6
procházím se	37	24,2	64	36,6
běhám	9	5,9	9	5,1
povídám si	10	6,5	11	6,3
hrají stolní tenis	28	18,3	13	7,4
hrají fotbal	5	3,3	1	0,6
připravuji se na vyučování	1	0,7	3	1,7
Celkem	153	100	175	100

Graf 7. Činnost o školní přestávce

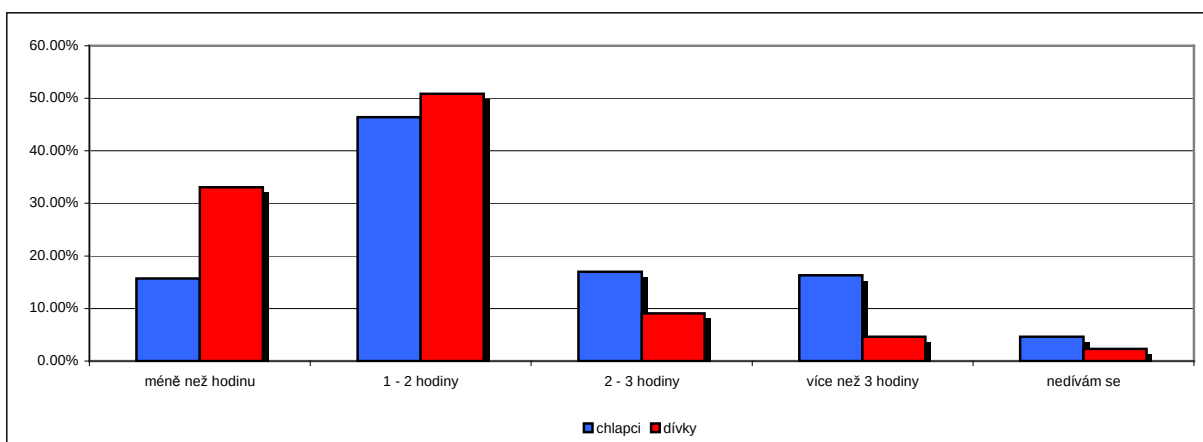
Přestože děti mají možnost tuto dobu vyplnit pohybem a k dispozici mají dle nabídky školy různá zařízení, přesto se 36,6 % děvčat pouze prochází, 24,6 % si hraje a 17,7 % nedělá nic. U chlapců shodný počet 24,2 % odpovídal, že nedělá nic nebo se prochází, 18,3% hraje stolní tenis (viz. tabulka 8 a graf 7).

Dílčím úkolem č. 2 bylo zjistit, kolik času tráví děti denně před televizí nebo počítačem.

Otázka č.11 Kolik času trávíš denně u televize?

Tabulka 9. Počet hodin strávených denně před televizí

Počet	Chlapec		Dívka	
	n	%	n	%
méně než hodinu	24	15,7	58	33,1
1 – 2 hodiny	71	46,4	89	50,9
2 – 3 hodiny	26	17,0	16	9,1
více než 3 hodiny	25	16,3	8	4,6
nedívám se	7	4,6	4	2,3
Celkem	153	100	175	100

Graf 8. Čas strávený denně před televizí

V Národní zprávě o zdraví a životním stylu dětí a školáků (z mezinárodního výzkumu uskutečněného v roce 2010) se píše, že před televizí tráví 38,9 % jedenáctiletých chlapců a 43,8 % stejně starých dívek méně než 2 hodiny denně. Dvě až tři hodiny denně tráví před televizní obrazovkou 44,1% chlapců a 40,2 % dívek, čtyři až pět hodin 10,5 % chlapců a 10,8 % dívek a nakonec šest a více hodin sledovalo televizi 6,5 % chlapců a 5,2 % dívek. V tomto výzkumu se ukázalo, že denně tráví 46,4 % chlapců a 50,9 % dívek 1- 2

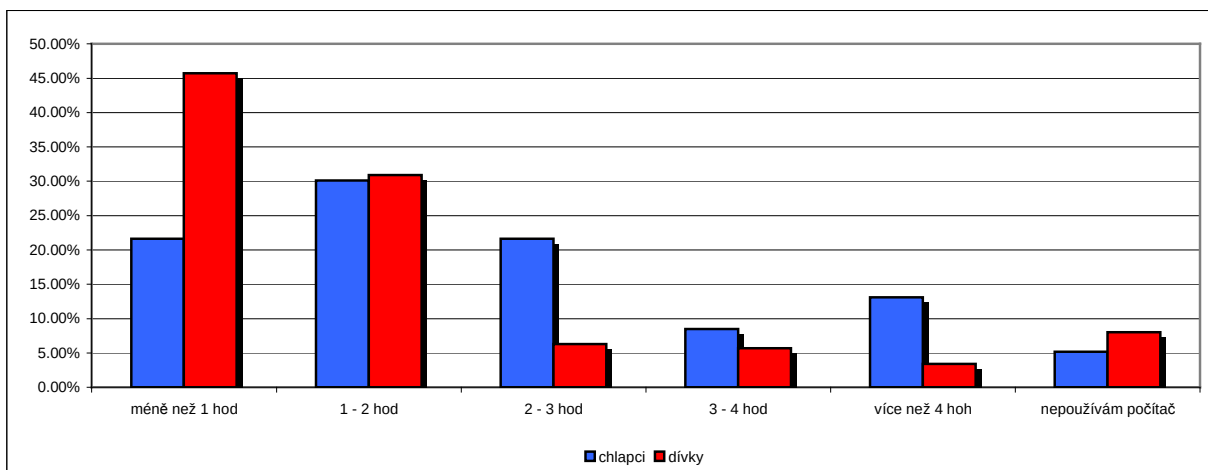
hodiny před televizí, 17 % chlapců a 9,1 % dívek 2 - 3 hodiny denně a 16,3 % chlapců a 4,6 % dívek více než 3 hodiny denně před obrazovkou, čímž se došlo k obdobným výsledkům.

Druhá část dílčího úkolu č. 2 bylo zjištění, jakou dobu děti tráví před počítačem.

Otázka č. 12 Kolik času trávíš denně u počítače

Tabulka 10. Počet hodin strávených chlapci a dívkami denně na počítači

Počet	Chlapec		Dívka	
	n	%	n	%
méně než 1 hod	33	21,6	80	45,7
1 – 2 hod	46	30,1	54	30,9
2 – 3 hod	33	21,6	11	6,3
3 – 4 hod	13	8,5	10	5,7
více než 4 hod	20	13,1	6	3,4
nepoužívám počítač	8	5,2	14	8,0
Celkem	153	100	175	100

Graf 9. Čas strávený denně na počítači

Z Národní zprávy o zdraví a životním stylu dětí a školáků vyplynulo, že ve věku 11 let tráví u počítače 37% chlapců a 52,3 % dívek méně než 2 hodiny denně, 29,4 % chlapců a 27,1 % dívek 2 - 4 hodiny denně, 17 % chlapců a 13 % dívek 4 - 6 hodin denně, 7,5 % chlapců a 4,2 % dívek 6 - 8 hodin denně a dokonce 9,1 % chlapců a 3,3 % dívek 8 a více

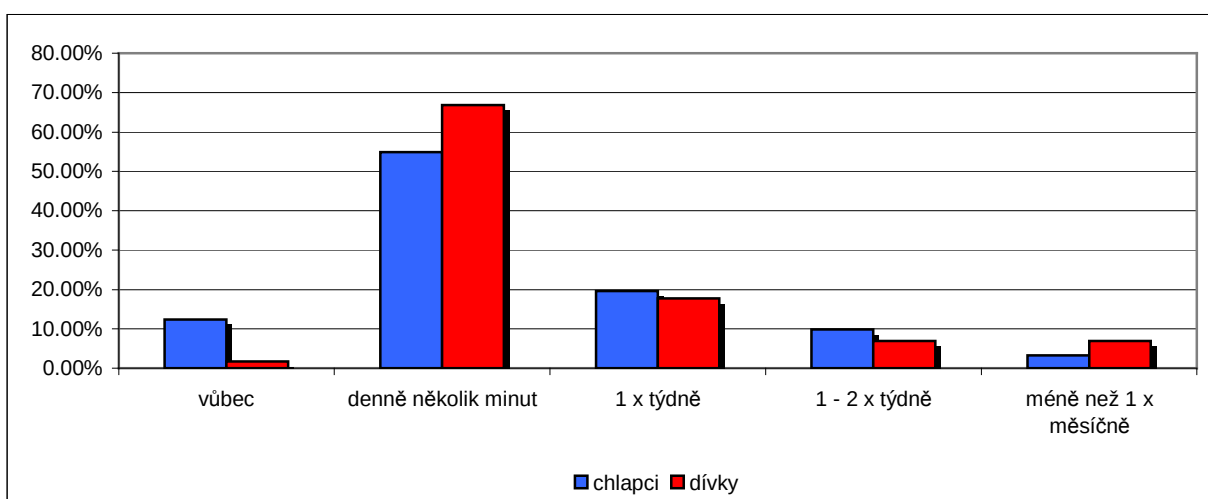
hodin. Dle autora Krejčího (2011) 15 % dětí nepoužívá počítač déle než 1 hodinu denně, 32,5 % dětí tráví u počítače 1- 2 hodiny, 35 % dětí 3 – 4 hodiny, 5 % dětí 5 - 6 hodin a 5 % dětí 7 a více hodin. V tomto výzkumu bylo zjištěno, že 30,1 % chlapců a 30,9 % dívek tráví u počítače 1 - 2 hodiny denně, 21,6 % chlapců a 6,3 % dívek 2 - 3 hodiny denně, 8,5 % a 5,7 % dívek 3 - 4 hodiny denně a 13,1 % chlapců a 3,4 % dívek než 3 hodiny denně.

Dílčí úkol č. 3 byl spojen s otázkou č. 13 a zaměřen na dětské čtenářství.

Otázka č. 13 Čteš doma knížky?

Tabulka 11. Čas strávený při denní četbě knih

Četba knih	Chlapec		Dívka	
	n	%	n	%
vůbec	19	12,4	3	1,7
denně několik minut	84	54,9	117	66,8
1 x týdně	30	19,6	31	17,7
1 – 2 x týdně	15	9,8	12	6,9
méně než 1 x měsíčně	5	3,3	12	6,9
celkem	153	100	175	100

Graf 10. Čas strávený denně čtením knih

Lze konstatovat, že denně čte 54,9 % chlapců a 66,8 % dívek, 1x týdně 19,6 % chlapců a 17,7 % dívek, 1 - 2 týdně 9,8 % chlapců a 6,9 % dívek a nikdy nečte 12,4 % chlapců a 1,7 % dívek. Dle studie Jak čtou české děti prováděné v roce 2002 v rámci sociologického výzkumu bylo zjištěno, že 5 % chlapců a dívek čte každý den, 15 % chlapců a 22 % dívek čte 1 - 2 týdně, 30 % chlapců a 35 % dívek čte 1- 2 x za měsíc a 13 % chlapců a 8 % dívek nečte nikdy.

Dílčí úkol č. 4 - nabídka zájmových kroužků ve městě Třebíči je uvedena v příloze č. 5.

ZÁVĚR

Hlavním cílem bakalářské práce bylo analyzovat volný čas dětí mladšího školního věku v Třebíči. Výzkumu, který proběhl v lednu a únoru roku 2013, se zúčastnilo 328 dětí ze tří trebičských základních škol, z toho bylo 153 chlapců a 175 dívek. Ze zkoumaného vzorku dětí bylo nejčastěji a tedy i nejoblíbenější aktivitou ve volném času chlapců hraní na počítači a to 66 %, u dívek chození ven s kamarády - 55,4 %. Obě pohlaví shodně uváděla jako druhou nejčastější možnost chození do kroužků nebo na trénink - chlapci 63,4 % a dívky 52,6 %. Jak se ukázalo, nejčastějším kroužek, který děti navštěvují je kroužek sportovní. Výsledky dokládají, že více dětí navštěvuje mimo školu než kroužky v družině. Pozitivním zjištěním bylo, že děti navštěvují nejvíce kroužky sportovní, čili pokud do kroužků chodí, celých 71,9 % chlapců a 36,6 % dívek chodí do sportovních kroužků v družině a 68,6 % chlapců a 58,3 % dívek chodí sportovních kroužků mimo družinu.

Dílčím úkolem č. 1 bylo zjištění, že školy nabízejí sportovní vyžití během přestávek, ale dětmi tato možnost není příliš nevyužita. Dívky tento čas využívají převážně k procházení (36,6 %) a ke k hraní (24,6 %). Chlapci buď nedělají nic, nebo se prochází. Malé procento dětí využívá zařízení školy (ping-pong, skákací míče, stolní fotbálek).

Dílčím úkolem č. 2 byla zkoumána doba strávená před televizní obrazovkou či počítačem. Je smutným faktem, že někteří chlapci (16,3 %) tráví před televizí více než 3 hodiny denně a také vysoké procento chlapců (13,1 %) tráví před počítačem více než 4 hodiny denně. U dívek k takto vysokým číslům nedochází. Průměrně tráví děti 1 - 2 hodiny denně před televizí a 1 - 2 hodiny denně na počítači.

Dílčím úkolem č. 3 bylo zjištění, že denně čte 54,9 % chlapců a 66,8 % dívek, 1x týdně 19,6 % chlapců a 17,7 % dívek, 1 - 2 x týdně 9,8 % chlapců a 6,9 % dívek a nikdy nečte 12,4 % chlapců a 1,7 % dívek.

V příloze č. 5 je celkový přehled zájmových kroužků pro děti mladšího školního věku v Třebíči, čímž byl splněn dílčí úkol č. 5.

Jak se ukázalo, z velké části vyplňují dětem volný čas zájmové kroužky. Družina a jiné zájmové organizace nabízejí dětem vcelku dobrou možnost, jak smysluplně trávit svůj volný čas. Děti tyto možnosti docela hojně využívají, a jestliže se mnozí dospělí a učitelé domnívali, že většina dětí svůj volný čas tráví u počítače nebo u televize, realita není zase tak smutná. Jak výzkum ukázal, že děti si především vybírají ze sportovních

kroužků. I když přiznejme si, že počítače a média jako taková, k dnešnímu životu ve 21. století prostě patří. Pokud u dítěte nezafunguje rodina nebo vrstevnická skupina, tak svůj volný čas každé z nich stráví u činností, které mu sociální kontakt, jež nutně potřebuje, bude nahrazovat.

Nabídka ve městě velikosti Třebíče, je pestrá, a pokud si děti chtějí nějakou aktivitu vybrat, jistě mají možnost. Jenže rodinu a její důležitou úlohu v životě dítěte nikdo a nic nenahradí. Takže je jasné, že musíme začít u nejmenších dětí, už předškolního věku, aby jednou ony naučily své děti, jak je příjemné se hýbat, běhat, číst a naživo se setkávat s ostatními lidmi.

Otázkou ovšem zůstává, zda je prospěšné, aby děti měly každý den organizovaný svůj volný čas. Vždy je totiž třeba mít na zřeteli, že děti potřebují nějakou dobu na odpočinek, relaxaci a měly by mít možnost se samy rozhodovat, čemu se chtějí věnovat, co se jim líbí a co považují za prospěšné samy pro sebe. Organizované volnočasové aktivity jim sice umožňují smysluplně trávit svůj volný čas, ale jejich přemíra jim znemožňuje vlastní volbu, jak s tímto časem nakládat a též nabrat nové síly.

Domníváme se, že tato bakalářská práce dává přehled využití volného času této věkové kategorie. V příloze č. 5 přinášíme celkový přehled zájmových kroužků v Třebíči a v družinách 3 základních škol. Z tohoto přehledu mohou čerpat odpovědní pedagogičtí pracovníci, jaké kroužky v jejich nabídce chybí. Doporučením pro školy je, aby se snažili děti o přestávkách rozpohybovat a naučili je trávit aktivně přestávky.

SOUHRN

Hlavním tématem bakalářské práce je zmapování volného času dětí mladšího školního věku ve městě Třebíči. Teoretická část práce popisuje období mladšího školního věku z hlediska vývojové psychologie. Dále jsou shrnuty poznatky vhodné pohybové aktivity pro tyto děti. Obecně je charakterizován volný čas a vliv na jeho utváření rodinou, školou a médii. Dílčími úkoly bylo zjistit druhy kroužků, které děti navštěvují v rámci školy nebo mimo školu, jak se hýbou o přestávkách, kolik času tráví denně před televizí nebo počítačem a jak často čtou knížky. Praktická část práce spočívala v realizaci výzkumného šetření formou nestandardizovaného dotazníku, kterou správně vyplnilo 328 respondentů z 3 trebíčských základních škol. Výsledky dle pohlaví byly zaneseny do tabulek a grafů.

Klíčová slova: Mladší školní věk, pohybová aktivita, volný čas, média, zájmové kroužky

SUMMARY

The main topic of my thesis is a survey of free time activities of younger school age children in the town of Trebic. The theoretical part of my work describes the period of younger school age from the point of view of developmental psychology. Then there is a summary of the knowledge of physical activities suitable for these children. Generally, free time is characterized as well as the influence of family, school and media on its creation. Partial tasks were exploration of types of circle activities which are attended by children in and out of school, how physically active children are during their school breaks, how much time is spent in front of a TV or a PC a day and how often books are read. The practical part deals with the implementation of a research inquiry in the form of a non-standardised survey, which was filled in by 328 respondents from 3 basic schools in the town of Trebic. Results according to gender were processed in charts and graphs.

Key words: younger school age, physical activity, free time, media, circles of the main interest

REFERENČNÍ SEZNAM

Bibliografické zdroje:

1. ADLER, A. 1999 *Porozumění životu - Úvod do individuální psychologie*. Praha: Aurora, 115 s. ISBN 80-85974-76-2
2. ARISTOTELES. 1996. *O duši*. Praha. Vydal Petr Rezek, 304 s. ISBN 809017969X.
3. BEDNAŘÍK, P., JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B., 2011. *Dějiny českých médií*. Praha: Grada Publishing. 448 s. ISBN 978-80-247-3028-8
4. BEDNAŘÍKOVÁ, I. 2012 *Kapitoly z andragogiky* 2. 3. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 62 s. ISBN- 978-80-244-3249-6
5. DOUCHOVÁ, K. 2011. Volný čas dětí na I. Stupni st.. ZŠ. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta. s. 92. Vedoucí diplomové práce: doc. PhDr. Miroslav Somr, DrSc.
6. FÜRST, M. 1997 *Psychologie*, Olomouc: Votobia, 254 s., ISBN 80-7198-199-0
7. GILLERNOVÁ, I., KREJČOVÁ, L. a kol. 2012 *Sociální dovednosti ve škole*, Praha: Grada Publishing, a.s. 248 s. ISBN 978-80-247-3472-9
8. HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. 2011 *Pedagogické ovlivňování volného času*. Praha: Portál, 240 s. vyd.2, ISBN 978-80-262-0030-7
9. HÁJEK, B., PÁVKOVÁ, J. a kol., 2003. *Školní družina*. Praha: Portál. 160 s. ISBN 80-7178-751-5
10. HAVLÍK, R., KOŤA J. 2011. *Sociologie Výchovy a školy*. Praha: Portál. 176 s. vydání 3, ISBN 978-80-262-0042-0
11. HOUŠTĚK, J. a kol., 1990. *Dětské lékařství*. Vyd.3 Praha: Avicenum, n.p. 482 s. ISBN 08-033-90
12. CHALOUPKA, O. 1982 *Rozvoj dětského čtenářství*, Praha: Albatros 86 s. 13-824-82 554

13. CHALOUPKA, O. 1971 *Teorie dětské literatury*, Praha: Albatros 163 s. 13-718-71 124
14. CHRÁSKA, M., 2007. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: Grada Publishing. 265 s. ISBN 80-247-136-91
15. JEŘÁBEK, H. 1992 *Úvod do sociologického výzkumu*. Praha: Karlova univerzita. 162 s. ISBN 80-7066-662-5
16. KOHOUTEK, R. 2004 *Sociální psychologie*, Brno: Institut mezioborových studií, skripta
17. KRAUS, B., POLÁKOVÁ, V. 2001 *Prostředí, člověk, výchova*. Brno: Paido, ISBN 80 – 7315-004-2
18. KRAUS, B., SÝKORA, P. 2009 *Sociální pedagogika I*, Brno, Institut mezioborových studií Brno, bez ISBN
19. KREJČÍ, Z. 2011. *Děti, volný čas a moderní technické prostředky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, str. 61. Vedoucí práce: RNDr. Evžen Růžička, CSc.
20. KRISTOFIČ, J. 2004. *Gymnastická příprava sportovce*. Praha: Grada Publishing. 192 s., ISBN 80-247-1006-4
21. KUBÁTOVÁ, R., 2011. *Volný čas dětí na základních školách v Pelhřimově*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zdravotně sociální fakulta. str. 80. Vedoucí práce: Ing. Renata Švestková, Ph.D.
22. KUČERA M., KOLÁŘ, P., DYLEVSKÝ, I. 2011. *Dítě, sport a zdraví*. Praha: Galén. 200 s. ISBN 978-80-7262-712-7
23. LANGMEIER, J. 1991. *Vývojová psychologie pro dětské lékaře*. vyd. 2. Praha: Avicenum. 288 s. ISBN 08-012-91
24. MACHOVÁ, J., 2008 *Biologie člověka pro učitele*. Praha: Karolinum. 269 s. ISBN 978-80-7184-867-7

25. MACHOVÁ, J., KUBÁTOVÁ D, a kol. 2009. *Výchova ke zdraví*, Praha: Grada. str. 296, ISBN 978-80-247-2715-8
26. McQUAIL, D., 1999. *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál. 448 s. ISBN 80-7178-200-9
27. PÁVKOVÁ, J., HÁJEK, B., HOFBAUER, B., HRDLÍČKOVÁ, V., PAVLÍKOVÁ, A., 2002. *Pedagogika volného času*. Praha: Portál. 223 s. vyd.3, ISBN 80-7178-711-6
28. PAVLIŠOVÁ, Z. 2012. *Volný čas jako součást životního stylu vybrané skupiny dětí na základních školách v Hradci Králové*. Rigorózní práce. Olomouc: Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta 138 s. 24 l. příl.
29. PERIČ, T. 2004. *Sportovní příprava dětí*. Praha: Grada Publishing. 200 s. ISBN 80-247-0683-0
30. PIAGET, J. INHELDER, B. *Psychologie dítěte*. 5. vyd., Praha: Portál, 2007. 143 s. ISBN 978-80-7367-263-8
31. REICHEL, J., 2009. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada Publishing. 184 s. ISBN 80-247-300-65
32. ŘÍČAN, P. 2004. *Cesta životem*. Praha: Portál. 390 s. ISBN 80-7367-124-7
33. ŘÍČAN, P. 2005. *Psychologie*. Praha:Portál. 283 s. ISBN 80-7178-923-2
34. TRPIŠOVSKÁ, D. 2005. *Psychický vývoj dítěte od 1. do 5. třídy*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. 526 s. ISBN 80-246-0924-X
35. VÁGNEROVÁ, M. 2001. *Kognitivní a sociální psychologie žáka základní školy*. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0181-8
36. VÁGNEROVÁ, M. 2000. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost. stáří*. Praha: Portál. 528 s., ISBN 80-7178-308-0

37. VOLF V., VOLFOVÁ H. 2003. *Pediatric I*. Praha: Informatorium. 112 s. ISBN 80-7333-021-0

Internetové zdroje:

1. Centers for Disease Control and Prevention. [online]. 1998 Guidelines for school and community programs to promote lifelong physical activity among young people [cit. 2013-02-11]. Dostupné z <http://www.cdc.gov/mmwr/PDF/rr/rr4606.pdf>
2. Český statistický úřad. *Databáze demografických údajů za obce ČR*. [online]. 2013[cit. 2013-02-16]. Dostupné z: http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm
3. GABAL, I., HELŠUSOVÁ, L. V., *Jak ctou české děti?* [online]. Praha: 2002[cit. 2013-03-07]. Dostupné z http://www.gac./userfiles/File/nase_prace_vystupy/GACEN_jak_ctou_ceske_deti_strucna_zprava.pdf?langSEO=documents&parentSEO=nase_prace_vystupy&midSEO=GAC_CTE_jak_ctou_ceske_deti_strucna_zprava
4. *Jak na zdravou výživu dětí*. [online]. 2013[cit. 2013-02-01]. Dostupné z: <http://www.vyzivadeti.cz/>
5. JÍRA, O. *Děti, mládež a volný čas*. [online]. Praha: Institut dětí a mládeže MŠMT ČR 1997[cit. 2013-03-08]. Dostupné z <http://www.vyzkum-mladez.cz/zprava/1157352599.pdf>
6. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. *Výroční zprávy MŠMT*. [online]. 2013 [cit. 2013-03-09]. Dostupné z <http://www.msmt.cz/dokumenty/vyrocnizpravy>
7. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. *Zájmové vzdělávání*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-04]. Dostupné z <http://www.msmt.cz/>
8. KALMAN, M., SIGMUND, E. a kol. *Národní zpráva o zdraví a životním stylu dětí a školáků*. [offline]. Olomouc: 2011 [cit. 2012-12-19]. Dostupné z: http://www.upol.cz/fileadmin/user_upload/AKTUALITY_2012/HBSC_2010_narodni_zprava_o_zdravi_a_zivotnim_stylu_deti_a_skolaku_offline.pdf

9. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007. [cit. 2012-12-13]. Dostupné z http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPZV_2007-07.pdf
10. Sportovní aktivity podle věku [online] 2011 [cit. 2013-02-01]. Dostupné z <http://www.vyzivadeti.cz/>
11. VIGNEROVÁ, J., RIEDLOVÁ, J. a kol., *Kniha 6. CAV 2001 ke stažení*. [online]. 2012 [cit. 2013-12-20]. Praha: PřF UK. Dostupné z: <http://www.szu.cz/publikace/data/kniha-6-cav-2001-ke-stazeni>
12. Základní škola, Horka-Domky, Václavské nám. [online] 2011 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z <http://www.zsvaclav.cz/>
13. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů [online] 2012 Částka 103 Sbírka zákonů č. 317 / 2008 s. 4865 [cit. 2013-02-28]. Dostupné z <http://www.msmt.cz/dokumenty/uplne-zneni-zakona-c-561-2004-sb>
14. ZŠ a MŠ Na Kopcích [online] 2013 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z <http://www.zskopce.cz/>
15. ZŠ T.G. Masaryka Třebíč [online] 2013 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z <http://www.zstgmtrebic.cz/>

SEZNAM ZKRATEK

aj. a jiné

apod. a podobně

atd. a tak dále

CNS centrální nervová soustava

č. číslo

ČR Česká republika

ČSÚ Český statistický úřad

email elektronická pošta

kg kilogram

kJ kilojoul

ml/den mililitrů na den

MŠMT Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

např. například

s. strana

Sb. sbírka

tj. to je

tzn. to znamená

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Tělesný růst

Tabulka 2 Počet respondentů

Tabulka 3 Zastoupení žáků v jednotlivých třídách

Tabulka 4 Nejčastější mimoškolní aktivita

Tabulka 5 Návštěvnost kroužků

Tabulka 6 Druhy kroužků navštěvovaných v družině a mimo ni

Tabulka 7 Počet hodin strávených ve sportovních kroužcích

Tabulka 8 Činnosti o školní přestávce

Tabulka 9 Počet hodin strávených denně před televizí

Tabulka 10 počet hodin strávených na počítači

Tabulka 11 Čas strávený při denní četbě knih

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Zastoupení chlapců a dívek v jednotlivých třídách

Graf 2 Nejčastější mimoškolní aktivita

Graf 3 Návštěvnost kroužků

Graf 4 Zastoupení kroužků dle typu v družině mezi chlapci a dívkami

Graf 5 Zastoupení kroužků dle typu mimo družinu mezi chlapci a dívkami

Graf 6 Počet hodin strávených chlapci a dívkami ve sportovních kroužcích

Graf 7 Činnosti chlapců a dívek o školní přestávce

Graf 8 Čas strávený denně před televizí

Graf 9 Čas strávený denně na počítači

Graf 10 Čas strávený denně čtením knih

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 – Dotazník

Příloha 2 – Přehled kroužků, které nabízí MŠ a ZŠ Na Kopcích

Příloha 3 – Přehled kroužků, které nabízí ZŠ T.G. Masarykova v Třebíči

Příloha 4 – Přehled kroužků, které nabízí ZŠ Václavské nám. Třebíč

Příloha 5 – Přehled mimoškolní kroužků v Třebíči

Příloha č. 1

Dotazník:

Milí žáci,

jmenuji se Simona Zelinková a studuji na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Zajímá mne, jak trávíte svůj volný čas. Proto vás prosím, abyste pravdivě odpověděli na tento dotazník. Zakroužkujte nebo dopište zvolenou odpověď.

Dotazník

1. **Jsi? (zakroužkuj)**

DÍVKACHLAPEC
2. **Třída (dopiš)**
3. **Co děláš nejčastěji v době, kdy nejsi ve škole? (zakroužkuj, můžeš zvolit jednu nebo více možností)**
 - a) chodím do kroužků či na trénink
 - b) chodím ven s kamarády
 - c) dívám se na televizi
 - d) hraji si na počítači
 - e) čtu knížky
 - f) chodím na procházky
 - g) odpočívám
 - h) učím se
4. **Navštěvuješ zájmové kroužky ve škole? (zakroužkuj):**

a) anob) ne
5. **Pokud ano, jaké? (dopiš)**
.....
6. **Kolikrát týdně a jak dlouho trvají? (dopiš)**
.....
7. **Navštěvuješ zájmové kroužky mimo školu? (zakroužkuj)**

a) anob) ne
8. **Pokud ano, jaké? (dopiš)**
.....

9. **Kolikrát týdně a jak dlouho trvají?** (dopiš)
-
10. **Máš možnost hýbat se o přestávkách, pokud ano, jak?** (dopiš)
-
11. **Kolik času trávíš denně u televize?** (zakroužkuj)
- a) méně než hodinu
 - b) 1 - 2 hodiny
 - c) 2 - 3 hodiny
 - d) více než 3 hodiny
 - e) nedívám se
12. **Kolik času trávíš denně u počítače?** (zakroužkuj)
- a) méně než 1 hodinu
 - b) 1 - 2 hodiny
 - c) 2 - 3 hodiny
 - d) 3 - 4 hodiny
 - e) více než 4 hodiny
 - e) nepoužívám počítač
13. **Čteš doma knížky?** (zakroužkuj)
- a) vůbec
 - b) denně několik minut před spaním
 - b) 1x za týden
 - c) 1 – 2 x za měsíc
 - d) méně než 1 za měsíc

Děkuji za Tvé odpovědi

Příloha č. 2

Kroužky v družině na ZŠ a MŠ Na Kopcích Třebíč nabízené pro rok 2012-2013:

- Deskové hry
- Flétna
- Florbal
- Fotbal
- Keramika
- Knihomol
- Kytara
- Plavec
- Počítače
- Rákosníček
- Stolní tenis
- Šikulka
- Tanec
- Taneční kroužek
- T-ball
- Tulák
- Tuláček
- Tvoření
- Vaření

Příloha č. 3

Kroužky v družině na ZŠ T.G. Masaryka Třebíč nabízené pro rok 2012-2013:

- Aby záda nebolela
- Angličtina
- Aplikovaná elektronika
- Dramatický
- Florbal
- Fotbal
- Grafomotorika
- Hudební
- Keramika
- Kudy z nudy
- Malování
- Míčové hry
- Pečeme dobroty
- Příprava na vyučování
- Redakční
- Sportovní hry
- Stolní tenis
- Šikulky
- Taneční
- T- ball

Příloha č. 4

Kroužky v družině na ZŠ Václavské náměstí Třebíč nabízené pro rok 2012-2013:

- Aerobic/zumba
- Angličtina
- Flétnička
- Florbal
- Hry v terénu
- Informatika
- Keramika
- Kopaná
- Medvídek
- Pastelka
- Praktická dívka
- Prima vařečka
- Řemeslníček
- Sportáček
- Sportík/Záchranář
- Sportovní hry s pohádkou
- Šikulka
- Taneční Kroužek
- T- ball

- Turistický kroužek
- Václavské divadélko Vybíjená/Interkros

Příloha č. 5

Přehled mimoškolních kroužků v Třebíči

Ve městě je obecně větší nabídka zájmových kroužků než na venkově. Město Třebíč není jistě v tomto směru výjimkou. Základními organizacemi, jež tuto činnost ve městě Třebíči provozují jsou:

- Agility klub Třebíč
- Aikido klub Třebíč
- Akademie J. A. Komenského, o.s.
- Dětské mateřské centrum
- Dům dětí a mládeže v Třebíči
- Feeder klub Třebíč
- Florbalový klub Snipers Třebíč
- Fotbalová škola
- Horácký fotbalový klub
- Horácký tenisový klub
- Motus
- Nuclears Třebíč
- Plavecká škola
- Pionýrská skupina Hájek Třebíč
- Redgym
- SK Fotbalová škola Třebíč
- SK Horácká Slávie Třebíč
- SK MG Bayern

- SK Wellness Jana
- Skaut
- Sokol
- Spartak Třebíč
- TJ Equisport Třebíč
- TJ Karate Třebíč
- TJ OA Třebíč
- Základní umělecká škola v Třebíči

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Simona Zelinková
Katedra:	Antropologie a zdravotní vědy
Vedoucí práce:	Mgr. Jana Majerová
Rok obhajoby:	2013

Název práce:	Analýza volnočasových aktivit žáků 1. stupně základních škol v Třebíči
Název v angličtině:	Analysis of leisure activities of pupil of 1 st degree of elementary schools in Trebic
Anotace práce:	Teoretická část práce se zabývá charakteristikou mladšího školního věku z hlediska tělesného, psychologického a sociálního. Zaobírá se vhodnou pohybovou aktivitou této věkové kategorie. Obecně se věnuje volnému času, jak tento čas dětem ovlivňují rodina, škola a média. Praktická část mapuje pomocí anonymních dotazníků volný čas dětí ve věku 8 – 11 let. Výzkumu se zúčastnilo celkem 328 dětí, z toho 175 dívek a 153 chlapců.
Klíčová slova:	Mladší školní věk, pohybová aktivita, volný čas, média, dětské čtenářství, zájmové kroužky
Anotace v angličtině:	The practical part of my thesis concerns characteristics of younger school age from physical, psychological and social points of view. It deals with suitable physical activities of this age category. Generally speaking, it deals with free time, how family, school and media influence this time for children. The practical part features free time of children in the age of 8 - 11 in the form of anonymous questionnaires. Total number of 328 children participated in the research, out of 175 girls and 153 boys.
Klíčová slova v angličtině:	younger school age, physical activity, free time, media, children readers, circles of the main interest
Přílohy vázané v práci:	Dotazník Kroužky v družině na ZŠ a MŠ Na Kopcích Třebíč nabízené pro rok 2012-2013 Kroužky v družině na ZŠ T.G. Masaryka v Třebíči Kroužky v družině na ŽŠ Václavské náměstí v Třebíči Přehled mimoškolních kroužků v Třebíči
Rozsah práce:	64 + CD
Jazyk práce:	CZ